

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA PODNIKATELSKÁ

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT

ÚSTAV EKONOMIKY

INSTITUTE OF ECONOMICS

POJISTNÁ OCHRANA PODNIKATELSKÉHO SUBJEKTU

THE INSURANCE PROTECTION OF THE BUSINESS ENTITY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Adam Stanislav

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

Ing. Roman Ptáček, Ph.D.

BRNO 2024

Zadání bakalářské práce

Ústav:	Ústav ekonomiky
Student:	Adam Stanislav
Vedoucí práce:	Ing. Roman Ptáček, Ph.D.
Akademický rok:	2023/24
Studijní program:	Ekonomika podniku

Garantka studijního programu Vám v souladu se zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a se Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně zadává bakalářskou práci s názvem:

Pojistná ochrana podnikatelského subjektu

Charakteristika problematiky úkolu:

Úvod
Vymezení problému a cíle práce
Metodika práce
Teoretická východiska práce
Analýza problému a současné situace
Vlastní návrhy řešení, přínos návrhů řešení
Závěr
Seznam použité literatury
Přílohy

Cíle, kterých má být dosaženo:

Hlavním cílem práce je na základě analýzy rizik ohrožujících činnost vybraného podnikatelského subjektu a komparace se současnou úrovní jeho pojistné ochrany navrhnout úpravu s ohledem na aktuální nabídku pojistných produktů na českém trhu.

Základní literární prameny:

ČASTORÁL, Z. Management rizik v současných podmínkách. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2017. ISBN 978-80-7452-132-4.

DUCHÁČKOVÁ, E. Pojištění a pojišťovnictví. Praha: Ekopress, 2015. ISBN 978-80-87865-25-5.

SMEJKAL, V. a K. RAIS. Řízení rizik ve firmách a jiných organizacích. 4. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing, 2013. ISBN 978-80-247-4644-9.

TICHÝ, M. Ovládání rizika: analýza a management. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. xxvi, 396 s. ISBN 80-7179-415-5.

Termín odevzdání bakalářské práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2023/24

V Brně dne 4.2.2024

L. S.

prof. Ing. Alena Kocmanová, Ph.D.
garantka

doc. Ing. Vojtěch Bartoš, Ph.D.
děkan

Abstrakt

Bakalářská práce je zaměřena na řešení problematiky pojistné ochrany v konkrétním podnikatelském subjektu, vystupující v této bakalářské práci jako První servisní s.r.o. Cílem této bakalářské práce je navrhnout úpravu/změnu současné pojistné ochrany podniku První servisní s.r.o. na základě provedené analýzy rizik. Nejprve jsou v práci zpracována základní teoretická východiska, kdy je popsáno, co je to riziko, jak se provádí analýza rizik a jaké druhy pojištění existují. V praktické části je nejdříve popsána samotná analyzovaná společnost. Na základě rozhovoru s jedním z majitelů této společnosti jsou zjištěna rizika, která ji nejvíce ohrožují, přičemž jsou kvalitativně zhodnocena. Je také posouzeno, v jaké míře má tato společnost v současnosti nastavenou pojistnou ochranu. V návrhové části je společnosti doporučen návrh pojistného produktu za účelem zefektivnění její současné pojistné ochrany.

Klíčová slova

Riziko, analýza rizik, pojištění, pojistná ochrana, pojistný produkt

Abstract

The bachelor's thesis is focused on solving the issue of insurance protection in a specific business entity, appearing in this bachelor thesis as První servisní s.r.o. The aim of this bachelor's thesis is to propose a modification/change of the current insurance coverage of První servisní s.r.o. based on the performed risk analysis. First of all, the basic theoretical starting points are elaborated in the thesis, where it is described, what risks are, how risk analysis is carried out and what types of insurance exist. In the practical part, the analysed company itself is first described. On the basis of an interview with one of the owners of this company, the risks that threaten it the most are identified, while they are qualitatively evaluated. It is also assessed to what extent this company currently has insurance protection set up. In the design part, the company is recommended the design of an insurance product in order to make its current insurance protection more efficient.

Keywords

Risk, risk analysis, insurance, insurance protection, insurance product

Bibliografická citace

STANISLAV, Adam. *Pojistná ochrana podnikatelského subjektu* [online]. Brno, 2024 [cit. 2024-04-24]. Dostupné z: <https://www.vutbr.cz/studenti/zav-prace/detail/159002>.
Bakalářská práce. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, Ústav ekonomiky. Vedoucí práce Ing. Roman Ptáček, Ph.D.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracoval jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem ve své práci neporušil autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

V Brně dne 13. 5. 2024

Adam Stanislav

autor

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Ing. Romanu Ptáčkovi, Ph.D. za rady a připomínky při tvorbě této práce. Také děkuji za spolupráci společnosti První servisní s.r.o., od nichž jsem získal cenná data pro výzkumnou část této práce.

Obsah

Úvod	9
1 Cíle a metodika práce.....	11
2 Teoretická východiska práce	13
2.1 Definice pojmu riziko.....	13
2.2 Klasifikace rizik dle jednotlivých hledisek	19
2.2.1 Rozčlenění rizik na základě potřeby finančního krytí	19
2.2.2 Podnikatelská rizika.....	20
2.2.3 Systematické a nesystematické riziko.....	22
2.2.4 Vnitřní a vnější riziko	23
2.3 Proces řízení rizik.....	24
2.4 Definice pojmu pojištění	27
2.5 Klasifikace pojištění.....	28
3 Analýza současného stavu.....	33
3.1 Představení vybrané společnosti První servisní s.r.o.	33
3.1.1 Základní informace	33
3.1.2 Nabízené služby.....	34
3.2 Analýza řízení rizik ve zkoumané společnosti	35
3.2.1 Majetek společnosti První servisní s.r.o.....	36
3.2.2 Identifikace rizik.....	38
3.2.3 Vyhodnocení míry a významu jednotlivých rizik.....	40
3.2.4 Možnosti pojistitelnosti jednotlivých rizik	42
3.3 Současné nastavení pojistné ochrany společnosti	43
3.4 Výběr pojišťoven pro následnou komparativní analýzu	45
3.5 Komparace nabídky pojistných produktů.....	47
4 Vlastní návrhy řešení vedoucí k odstranění zjištěných problémů.....	51
Závěr	55
Seznam použitých zdrojů	57
Seznam obrázků	60
Seznam tabulek.....	61

Úvod

Rizika ovlivňují každou oblast lidského života. Všechny činnosti, které jsou lidmi prováděny, neustále doprovázejí rizika a nejistoty. Žijí s nimi den co den, učí se řídit jejich vliv na své životy. Většinou se jim daří uskutečňovat ty činnosti, které jsou založené na zdravém rozumu, příslušných znalostech, zkušenostech a instinktu. Rovněž jsou vystaveny různým rizikům také podnikatelské subjekty a organizace buď vlivem vnitřního, nebo vnějšího prostředí. Základem řízení rizik je správná identifikace a stanovení priorit při řešení nepříznivých situací. Na počátku si proto musí daný podnik vyhodnotit, jaká konkrétní rizika jej ohrožují, a dle toho si vybrat příslušné pojistné produkty, díky kterým bude moci ochránit své podnikání a být nadále úspěšný v tom, co dělá. Proto se řešené téma v této bakalářské práci považuje za stěžejní, neboť zkoumaný podnik, který v této bakalářské práci vystupuje pod anonymním názvem První servisní s.r.o. může zjistit, že jej ohrožují rizika, která původně nepovažoval za relevantní. Je také v souvislosti s tím důležité zjistit, jak má daný podnik nastavenou pojistnou ochranu, aby byl před možnými riziky maximálně ochráněn. Je třeba si uvědomit, že riziko je součástí života každého člověka i podnikatelských subjektů, a nelze se mu proto zcela vyhnout. Nicméně může nastavit takovou strategii, aby byla snížena míra pravděpodobnosti výskytu a jeho vlivu na minimum. A právě tuto charakteristiku způsobu eliminace rizika splňují pojistné produkty, které mají ve své nabídce různé pojišťovny, jež na českém trhu působí.

Důležité je uvědomit si, že změna v řízení rizik není záležitostí několika dní, ale spíše měsíců, nebo i let. Řízení rizik je způsobem řízení, kdy jsou jednotlivé prvky systému monitorovány z hlediska vzniku rizika. Následujícím krokem dochází k popisu daného rizika, analyzování, k určení pravděpodobnosti vzniku rizika a ohodnocení daného rizika z hlediska potenciálního vlivu na daný prvek systému. Posledním neméně důležitým krokem je sestavení pořadí rizik a jejich následná eliminace. Aby bylo řízení rizik úspěšné, musí být u vedení společnosti plně podporováno. Hlavní roli v mnoha případech selhání často hraje lidský faktor, když některý ze zaměstnanců organizace nedodržel své pracovní povinnosti a předpisy, což následně vedlo k ohrožení celého podniku.

V návaznosti na řešené téma v práci je třeba také uvést, že v posledních letech stále více malých i středních podnikatelských subjektů projevuje zvýšený zájem o různé pojistné

produkty. Hlavní snahou podniků je zajištění svého majetku, ale také ochrana před nepředvídatelností rizikových událostí. Vysoký výskyt škod, růst kriminality a vandalství a taktéž v posledních 4 letech krize způsobená pandemií COVID-19 tuto snahu výrazně podporuje.

Pravdou však je také skutečnost, že podnikatelé věnují pojištění málo času a menší pozornost, než by bylo potřebné. Snaží se víceméně o dojednání „nějakého pojištění“ na riziko, které vnímají jako důležité. Avšak zároveň v případě vzniku pojistné události očekávají plné pojistné krytí, ačkoliv podceňují výběr pojištění.

To může podniku přinést nakonec velké škody, což se může projevit až jeho krachem, jak na to v této souvislosti poukazuje Čejková, Řezáč a Zuzaňák (1998). Tito autoři dále dodávají, že opačný případ, správný výběr pojištění, umožňuje optimalizovat náklady za účelem objektivního krytí existujících rizik. Pojištění proto může posloužit při mimořádných událostech i jako stabilizátor ekonomické úrovně podnikatele. Profesionální ohodnocení pojišťovaných rizik, výběr pojistného produktu a vhodného pojistitele a s tím spojené i získání jiných doplňkových služeb může podnikatelskému subjektu zabezpečit dlouhodobou spolehlivost finančního krytí v případě vzniku pojistné události.

Tato bakalářská práce se věnuje problematice pojistné ochrany podniků a jednotlivým rizikům, kterým mohou být podniky vystaveny. Součástí práce je nejenom teoretická, ale také praktická a návrhová část. Nejprve je důležité vymezit předkládané téma pohledem různých českých a případně i zahraničních autorů, jak nahlíží na riziko, jaké jsou jejich charakteristické rysy, jaká rizika existují, a to speciálně v podnikatelské praxi. Součástí je také stanovení definice pojištění, jeho různých druhů, přičemž největší pozornost je zaměřena na proces analýzy řízení rizik, jemuž je věnována také pozornost v analytické části práce. Ta je již zaměřena prakticky na vybraný podnik, kterým je První servisní s.r.o. Za pomoci interních materiálů a rozhovorů s vedením firmy bude moci být identifikováno, jaká rizika tento podnikatelský subjekt nejvíce ohrožují, jaké pojistné produkty v současnosti využívají a do jaké míry toto pojištění kryje zjištěná rizika. S tím souvisí i návrhová část, v níž jsou podniku předloženy možnosti, jak svoji pojistnou ochranu do budoucna zvýšit tak, aby měl pokryt všechna svá významná rizika, jež mohou ohrožovat jeho chod a prosperitu.

1 Cíle a metodika práce

Hlavním cílem bakalářské práce je na základě analýzy rizik ohrožujících činnost vybraného podnikatelského subjektu a komparace se současnou úrovní jeho pojistné ochrany navrhnout úpravu s ohledem na aktuální nabídku pojistných produktů na českém trhu.

S tím souvisí stanovení těchto dílčích cílů:

- identifikování, jak jednotliví autoři přistupují k pojmům, jako je riziko, pojištění a řízení rizik,
- charakteristika vybraného podnikatelského subjektu První servisní s.r.o.,
- identifikovat veškerá rizika, která mohou negativně narušit podnikatelskou činnost uvedeného podniku v souladu s teoretickými poznatky o analýze rizik, a vyhodnotit, která rizika jej nejvíce ohrožují, tzn. stanovit míru jejich ohrožení a četnost pravděpodobnosti výskytu v daném podniku,
- analyzovat, jak má daný podnik v současnosti zajištěno pojistné krytí,
- stanovit kritéria, na základě nichž budou vybrány konkrétní pojišťovny a jejich pojistné produkty umožňující pojistné krytí stanovených rizik,
- podniku První servisní s.r.o. nabídnout nejadekvátnější pojistnou ochranu, zhodnotit její realizovatelnost a využitelnost podnikem.

V teoretické části práce je využito metody literární rešerše, kdy je možné za pomoci různých odborných zdrojů zpracovat předmětnou problematiku z teoretického hlediska. Především pochopit, v čem spočívá podstata rizika, jaká rizika se rozeznávají, co se skrývá pod pojem pojištění a jaké formy pojištění se rozlišují. Důležité je blíže vyhodnotit jednotlivé fáze analýzy řízení rizik.

Analytická část práce je postavena především na metodách rozhovoru s vedením firmy, komparace a analýzy dostupných sekundárních zdrojů pocházejících přímo z interního prostředí zkoumané firmy. Veškerá tato data umožní posoudit nejprve, jaká možná rizika podnik ohrožují, jaká je míra jejich výskytu a pravděpodobnost vzniku. Díky takto nastavenému procesu posuzování rizik podniku je možné identifikovat, jaká rizika jsou pro podnik největší a která ji potenciálně nejvíce ohrožují. Na ta by měly být zacíleny konkrétní pojistné produkty. Od vedení podniku však bude zjištěno, jaká pojistná krytí aktuálně využívají, a dle toho se stanoví možné problémy v nedostatečně pokryté pojistné

ochraně rizik. Následuje i vzájemná analýza a komparace nabídek pojistných produktů od jednotlivých pojišťoven.

V této souvislosti je třeba uvést, že ač veškeré informace o podniku vycházejí z reálných dat, z důvodu přání majitelů firmy je její název i jména jejích majitelů změněna na fiktivní. Podnik v práci proto vystupuje pod anonymním názvem První servisní s.r.o.

Veškeré uváděné informace ve výzkumné části práce a dosažená dílčí zjištění umožní v poslední návrhové části doporučit vedení podniku ty nejvhodnější a nejlepší pojistné produkty tak, aby měl zajištěnou maximálně efektivní pojistnou ochranu všech svých rizik. Uvažována budou pouze rizika nejvíce podnik ohrožující. Na tyto návrhy bude pohlíženo i z ekonomického hlediska, jaký vliv budou mít na zvýšení nákladů podniku.

2 Teoretická východiska práce

Na podkladě zpracování teoretických východisek práce je možné naplnit jeden z formulovaných dílčích cílů. Kapitola je zpracována formou literární rešerše, kdy jsou využívány poznatky z různých odborných zdrojů české i zahraniční provenience. Je díky tomu možné zjistit, jak lze přistupovat a pochopit pojem rizika a pojištění, jak se klasifikují a jak probíhá analýza řízení rizik. Tyto poznatky jsou důležité, neboť na ně navazuje následná praktická část bakalářské práce.

2.1 Definice pojmu riziko

Definovat pojem riziko je poměrně složité, protože neexistuje jednotná, univerzální definice tohoto pojmu. Lze proto užít různé literární zdroje, vědecké studie či technické normy, v nichž se často pojem riziko vyskytuje, a je k němu z pohledu jednotlivých odborníků přistupováno odlišně. Je to dáno především rozdílným plánovaným využitím, odbornou činností, ale i účelem samotné definice, pro který je termín riziko charakterizován (Řezáč, 2011, s. 9). Zuzák a Fejfarová (2009, s. 39) poukazují na skutečnost, že riziko má pro různé činnosti odlišný význam, jejich společným jmenovatelem jsou vždy dva konkrétní znaky, a to nejistota a neurčitost. Také tito autoři zastávají názor, že žádná univerzálně platná definice rizika neexistuje. Navzdory tomu, že se lze setkat s jeho různým vymezením, je všem definicím společný časový rámec, v jehož rámci je riziko uvažováno, dále jde o pravděpodobnost jeho výskytu v dané situaci a míru závažnosti důsledků.

Např. Hansson (2013, s. 13) odkazuje na oxfordský anglický slovník, podle něhož se poprvé pojem riziko objevil v první polovině 17. století, nejprve v anglickém označení jako „risque“ a později jako „risk“. Rizikem se dle tohoto zdroje chápe vystavit se možnosti určité ztráty, zranění či jiné nepříznivé anebo nežádoucí situaci, příležitosti či události, jejíž nedílnou součástí je taková možnost.

Podle Ducháčkové (2015, s. 17-18) je riziko určitým druhem nejistoty, která je určena mírou závažnosti pravděpodobnosti, na rozdíl od pravé nejistoty, kterou měřit nelze. Na povaze příslušného jevu závisí, jaké odchylky vzniknou. Při realizaci náležitého rizika dochází ke vzniku zřetelně negativních odchylek od plánovaného záměru. V tomto

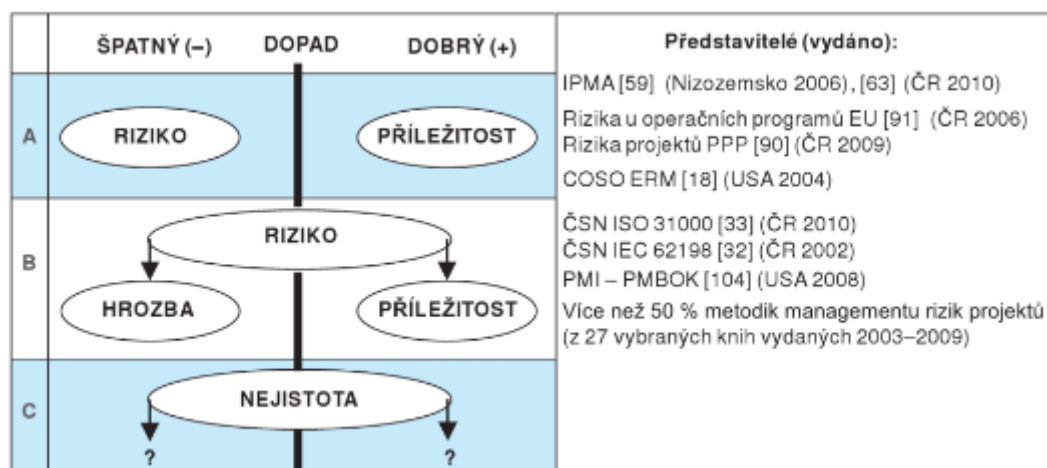
případě se hovoří o čistém riziku. Pokud se jedná o kladnou či zápornou odchylku od cíle, jde o spekulativní riziko (spekulace na burze, hazardní hry aj.).

Černohorský a Teplý (2011, s. 149) se zmiňují o tom, že obecně riziko poukazuje na možnost výskytu nějaké události, která bude nečekaná, negativní a stane se někdy v budoucnu. Pro riziko vždy platí, nehledě na konkrétní vymezení dle určitého autora, že odkazuje na určitou míru nejistoty a že je měřítkem možné ztráty.

Podle Smejkal a Raise (2013, s. 90) pochází slovo riziko z italského „risico“. Datuje se až do období 17. století, a v souvislosti s námořními plavbami. Uvedené označení „risico“ se používalo k označení určitých nástrah, jimž se měli mořeplavci vyhnout. I to je důvodem, proč pojem riziko nemá jasný původ vzniku.

Váchal, Vochozka a kol. (2013, s. 529) podobně jako jiní autoři zmiňují, že obecně uznávaná definice rizika neexistuje, přičemž se za něj nejčastěji považuje vznik škodlivé události, kdy je riziko synonymem pro její výskyt. Rizikem se však také chápe očekávaná škoda, a proto se z tohoto hlediska na riziko nahlíží jako na důsledek. Riziko však může být také chápáno ve smyslu potenciální nepřízně různých okolností, jako potenciální hrozba či jako odchylka od původně plánovaného cíle. Ne nutně se musí vždy na riziko pohlížet negativně, může se sebou přinést i žádoucí stav, např. v podobě vyššího zisku, než se původně očekávalo.

Podobného názoru jsou také Korecký a Trkovský (2011, s. 43), podle nichž je riziko na jedné straně hrozbou, ale na straně druhé i příležitostí. Ačkoliv stále převažuje především negativní obsah rizika, je třeba vnímat i tuto jeho stránku. To je také znázorněno na obrázku č. 1, kdy se rozlišují tři možné přístupy v chápání rizika. Přístup A odkazuje výhradně na negativní pojetí rizika, kdy se riziko a příležitost považují za pojmy s opačným významem. U přístupu B jde jak o hrozbu, tak i o příležitost. Přístup C má neutrální povahu, kdy se namísto rizika užívá pojmu nejistoty mající vliv na konečný důsledek, který se může projevit jak negativně, tak i pozitivně.

Obrázek č. 1: Tři přístupy chápání rizika a jejich představitelé

(Zdroj: Korecký, Trkovský, 2011, s. 43)

Z výše uvedeného obrázku č. 1 vyplývá, že nejvíce představitelů různých norem zastává přístup B, méně pak přístup A, a naopak žádný přístup C. Normy typu ČSN ISO jsou zástupci přístupu B, tj., že riziko je spojeno jak s hrozbou, tak i s příležitostí.

Podle Tichého (2006, s. 15-16) lze v této souvislosti odkázat na sémantický problém při hledání vhodné definice rizika. Vždy je totiž podle tohoto autora důležité zohlednit odvětví, obor a problematiku, které se pod uvedeným pojmem skrývají. Vliv zde má dokonce i jazyk, neboť např. v češtině je riziko spojeno s negativní konotací. Na riziko lze podle uvedeného autora nahlížet jak z technického hlediska, tak i ekonomického a sociálního. Podle jedné z uvedených definic se na riziko nahlíží jako na pravděpodobnost hodnoty ztráty, která je způsobena jeho nositeli či příjemci, a to na základě realizace scénáře nebezpečí, přičemž se uvedená pravděpodobnost vyjadřuje v peněžní nebo jiné jednotce. Nicméně je zřejmé, že rizikem může být jak určitá forma nebezpečí, tak i jeho zdroje, míra pravděpodobnosti, objekt, který se nebezpečí vystavuje, tak i časová změna veličiny.

Podle webového zdroje ManagementMania (2018a) odkazuje riziko na nejistotu výsledku, kdy se očekává dosažení nežádoucího, tj. nechtěného stavu. Jde v podstatě o určitou hrozbu, potenciální nebezpečí, že dojde ke vzniku škody, že určitý systém selže, bude neúspěšný, poškozený, že bude určitá věc ztracena či zničena. Z toho logicky vyplývá, že rizikem je vyjádřena určitá míra nejistoty, to znamená pravděpodobnost vzniku konečného stavu, který je odlišný od původně očekávaného.

Fotr a Hnilica (2014, s. 17) dodávají, že původně se o riziku uvažovalo jako o určité formě nebezpečí. Z tohoto hlediska se proto např. hovoří o riziku onemocnění či o riziku, že nastane havárie výrobního zařízení, kdy se pozornost orientuje hlavně na negativní stránku pojímaného rizika. Proto se v této souvislosti riziko chápe jako určitá míra pravděpodobnosti, že nastane ztráta, že se vyskytne nějaká událost či situace, jejímž důsledkem bude zabránění či ohrožení dosáhnout stanovených cílů (ať již ze strany jednotlivce či organizace) nebo že se požadovaný stav méně či výrazněji odchýlí od původně stanovených norem a očekávání.

Podle Belana (2015) je nová definice rizika spojena se záměry, kterých chce organizace dosáhnout. Tyto záměry se sledují s ohledem na možnou pravděpodobnost nejistoty, v jejímž důsledku riziko vzniká. K dnešnímu výkladu rizika, jak uvádějí Smejkal a Rais (2013, s. 90), patří také jeho definice, podle níž je riziko nebezpečím nejenom toho, že vznikne určitá škoda, ztráta, poškození nebo zničení, ale také, že nově započaté či rozjeté podnikání skončí nakonec neúspěchem.

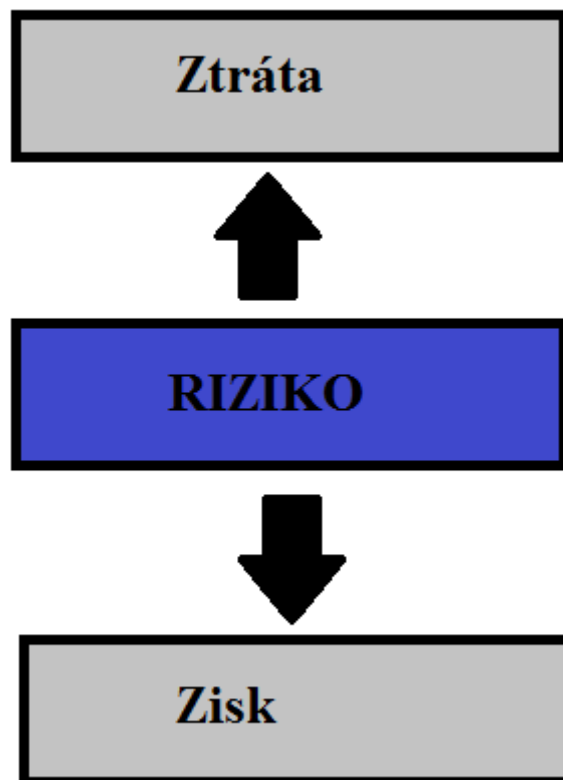
Šimák (2006, s. 19) předložil a zkoumal různé definice pojmu rizika, přičemž na základě jejich detailní analýzy došel k závěru, že je lze shrnout a zevšeobecnit do několika základních tezí a specifik. Jednou z nich je, že do dané definice se promítá názor, schopnost a postoj autora, který s takovou definicí přichází. Navíc je nutné si uvědomit, že překlad z jazyka autora (pokud se použije zahraniční definice) nemusí být zcela přesný, protože v každém jazyce se nachází řada specifických pojmů. Většina definic rizika je založena na pravděpodobnosti vzniku krizového jevu. V části definic je také kladen důraz na potencionální škody a ztráty, přičemž se zdůrazňují ztráty na lidských životech. V případě, že jsou definována podnikatelská rizika, je pozornost zaměřena na rozdíl mezi plánovaným a dosaženým stavem, jakož i na možnost ztráty vložených prostředků. U některých definic si výše uvedený autor všiml, že vycházejí z existence nejistoty mající charakter náhodnosti. V případě absolutně korektní definice rizika se musí zohlednit jeho znaky jako události (to znamená, za jakých podmínek riziko vzniká, jaký je jeho časový průběh, intenzita působnosti, jaká je jeho odolnost, jak na něj reaguje subjekt apod.). Každé riziko je také spojeno s vlastními specifickými charakteristikami souvisejícími jak s délkou jeho působení, tak i s reakcemi prostředí na něj. Proto je Šimák (2006, s. 19) názoru, že při definici rizika je nutné vyjít jak z výskytu jeho nežádoucího stavu, tak

z míry pravděpodobnosti jeho možného vzniku. Tím se chápe míra nejistoty dosažení požadovaného stavu.

Řada autorů definuje riziko na základě jeho dvou znaků, a to dle míry jeho nejistoty a možnosti dosažení potenciální ztráty. To uvádí např. Černohorský a Teplý (2011, s. 149), Korecký a Trkovský (2011, s. 22) či Tichý (2006, s. 16).

Na závěr této podkapitoly je vhodné stanovit, jaké jsou tedy hlavní znaky rizika. Podle Šimáka (2006, s. 22) se k nim řadí především to, že je riziko součástí téměř každého lidského jednání. Považuje se za výsledek vědeckého bádání. Poukazuje na situaci, kterou je možné dle určité míry pravděpodobnosti predikovat. Pravděpodobnost jeho výskytu se zvyšuje v souladu s tím, kolik existuje variant řešení. Riziko lze také kvantifikovat a snížit jej, pokud je aplikována efektivní riziková strategie a rizikové zabezpečení, což souvisí s danou dobou.

Korecký a Trkovský (2011, s. 40-41) uvádějí, že riziko je určeno dvěma základními parametry, a to závažností dopadu – způsobenou újmou a pravděpodobností výskytu. Podobně nahlíží na riziko také Smékal a Rais (2013, s. 91). V této souvislosti se také Belan (2015) zmiňuje o tom, že v minulosti se riziko chápalo pouze negativně. Podniky by se měly snažit se jej co nejvíce eliminovat, anebo ho převést na jiné subjekty. Uvedený zdroj však uznává, že riziko je životním faktem, který nelze ani popřít, ani se mu absolutně vyhnout. Pokud se pochopí podstata rizika, co jej způsobuje a má na něj vliv, lze v praxi aplikovat způsoby, jak s nimi adekvátně zacházet tak, aby byla rizika změněna. Přínosem bude, že společnost s největší pravděpodobností dosáhne svých záměrů a lze jich dosáhnout dokonce rychleji, efektivněji a s lepšími výsledky. Na základě uvedeného je proto podle Belana (2015) riziko možné chápat nejenom jako hrozbu (potenciální ztrátu), ale také jako příležitost (možný zisk). Podobně se k riziku staví také Korecký a Trkovský (2011, s. 43).

Obrázek č. 2: Vztah rizika k možným ztrátám a ziskům

(Zdroj: Merna, Al-Thani, 2007, s. 9), vlastní úprava

Korecký a Trkovský (2011, s. 42-43) chápou riziko jako událost, která již nastala, proto je zapotřebí adekvátního řešení a zabránění jeho nepříznivým důsledkům. S rizikem je vždy spojena nejistota, a proto není možné vždy stoprocentně určit, zda nastane a v jakém rozsahu. Podle Smejkal a Ráise (2013, s. 91) je riziko vymezeno dvěma základními znaky, a to neurčitostí výsledku a nežádoucností. U rizika nikdy není výsledek jistý, proto vždy existuje nejméně dva varianty řešení. Pokud je již stoprocentně jisté, že dojde ke ztrátě, nejedná se již o riziko, neboť výsledek je už dán.

Podle Řezáče (2011, s. 12) se z hlediska pojištění riziko vymezuje zápornou odchylkou od normálního stavu. Jde proto o nepříznivou událost, která může v lidském životě nastat. Nejedná se však o odchylku jako takovou. Teprve v případě, že nastane záporný projev rizika jako potencionální možnost, znamená to, že vznikla odchylka a může proto dojít k tomu, že se objeví i určitá škoda. Nicméně tato situace nastat nemusí.

U rizika se hodnotí jak pravděpodobnost jeho výskytu, tak i intenzita negativního vlivu, což jsou znaky, které se posuzují v rámci řízení rizik různými metodami. Riziko se považuje za významnější za předpokladu, že existuje vyšší pravděpodobnost jeho výskytu

a taktéž je vyšší intenzita jeho negativního působení na činnost firmy (Fotr a kol., 2012, s. 278-279). Antušák a Vilašák (2016, s. 121) taktéž považují za hlavní znak rizika jeho kvalifikovanou míru nejistoty (pravděpodobnosti), že nastane.

V neposlední řadě lze odkázat na Šimáka (2006, s. 22), podle něhož může k výskytu rizika dojít jak v hospodářské, tak ve společenském a osobnostním prostředí. Chápe se nejenom jako varianta možných následků, ale také jako nebezpečí ztráty, určitý stav informovanosti subjektu rozhodování i jako nebezpečí, že se firma špatně rozhodne v určitém strategickém kroku. Riziko lze také považovat za nebezpečí finanční ztráty v případě, že se realizuje plánovaná varianta.

2.2 Klasifikace rizik dle jednotlivých hledisek

Tato podkapitola přináší informace o rozdělení rizik podle jednotlivých hledisek, jak na ně nahlíží různí autoři. Podle Řezáče (2011, s. 13) existují různé způsoby, na základě nichž lze jednotlivá rizika klasifikovat. Může jít např. o orientaci na rizika podnikatelského charakteru (zaměření se na činnosti, které převažují ve výrobních podnicích, z čehož vyplývají rizika, jež mohou ohrozit fungování i prosperitu podniku). Jiné klasifikace se zmiňují o finančních rizicích a činnostech podniků, které se vztahují k finančním důsledkům projevu takového rizika.

2.2.1 Rozčlenění rizik na základě potřeby finančního krytí

Z hlediska potřeby finančního krytí zajišťovaného pojišťovnami se rozlišují rizika pojistitelná a nepojistitelná. Obecně lze uvést, že pojistit se dá cokoliv. Nicméně z hlediska pojišťovny jsou pojistitelná pouze ta rizika, která jsou z její strany přijatelná. Tím se chápe, že je ochotna krýt jen ta rizika, u nichž je možné určit míru pravděpodobnosti vzniku a rizikové vyrovnání na základě dostatečně velkého pojistného kmene. Proto se v této souvislosti hovoří o pojistitelných rizicích za těchto předpokladů (Čejková, Nečas, 2006, s. 26-27):

- identifikovatelnost rizika – příčiny událostí vedoucí ke ztrátě a kryté určitým druhem pojistného produktu je nutné jednoznačně stanovit, to se však může jevit jako značně problematické v případě následných škod, proto musí každá pojistná smlouva obsahovat jednoznačnou definici rizika,

- ekonomická přijatelnost rizika pro pojišťovnu – pojišťovny jsou ochotny pojistit pouze ta rizika, která jsou adekvátně časově a plošně rozložena, u nichž je možné docílit jejich ekonomického vyrovnaní, tím se chápe to, že pojištění rizik nepřinese pojišťovně ztrátu,
- vyčíslitelnost škody – riziko musí být objektivně posouzeno, aby nemohlo být subjektivně ovlivnitelné, nejlépe se kvantifikují věcné ztráty, mezi hůře kvantifikovatelné patří morální ztráty, které jsou závislé na subjektivním hodnocení posuzovatele,
- náhodnost vzniku škody – za náhodný se považuje jenom ten jev, u něhož nelze dopředu stanovit, že riziko vznikne a zda dojde ke škodě, či nikoliv.

2.2.2 Podnikatelská rizika

Rais a Smékal (2013, s. 150-151) rozdělují podnikatelská rizika do čtyř základních skupin, a to na:

- strategická rizika – jejich dopad na podnik je vysoký, v tomto případě je od organizace vyžadováno, aby nastavila monitoring, tato rizika musí řešit top management s využitím metody strategického plánování, oblastmi příkladů strategických rizik jsou trhy, konkurence, technologie, ekonomika či potřeby zákazníků,
- operační/provozní rizika – také u této skupiny se očekává, že se jim bude zabývat vedení podniku, avšak na jejich řízení se musí podílet i nižší úroveň managementu, jde o rizika mající vztah k produkci podniku a jeho činností, jde např. o použití vadných surovin, zkrachování dodatele, bankrot významného zákazníka, operační rizika se také vztahují k distribuci, logistice, kvalitě výrobků a služeb, může jít o problém v oblasti IT či o vznik požáru ve firmě,
- rizika nesouladu – jejich význam je stále větší, a to jak u organizací ve veřejné správě, tak i v soukromém sektoru, je to dáno stále větší regulací, složitější legislativou a rostoucími požadavky na reporting a risk management, příkladem rizik tohoto typu jsou rizika související s pravidly na burze cenných papírů, s daňovými zákony, účetními standardy, vnitřní kontrolou a etikou,
- interní finanční rizika – jejich součástí je např. ztráta ziskovosti, může se však jednat i o změny v úrokových mírách, o změny v likviditě či o rostoucí náklady,

- externí finanční rizika – do této skupiny se řadí např. kurzové ztráty, k nimž došlo vlivem nepříznivého měnového kurzu mající vliv na snížené vývozy podniku do zahraničí.

Existují však i další autoři, kteří vymezují detailněji jednotlivé typy vnějších a vnitřních podnikových rizik. Tak např. Váchal, Vochozka a kol. (2013, s. 531) považují za vnější podniková rizika tato:

- rizika trhu – jde např. o riziko konkurence, riziko související se změnami v nabídce a poptávce, související s hospodářskou recesí či dlouhodobou stagnací,
- rizika dodavatelsko-odběratelských vztahů – mohou se např. změnit distribuční kanály, jde i o rizika ve vztahu ke smluvní dopravě, může selhat nějaký článek v dodavatelsko-odběratelském řetězci, že nebudou dodrženy smlouvy, bude narušena dodávka zboží, zvýší se ceny komodit aj.,
- rizika vzniku živelních pohrom a přírodních katastrof – jde např. o vznik povodní, vichřic, větrných smrští, uragánu, požáru, zemětřesení, epidemií či tsunami,
- technické havárie – v tomto případě připadá v úvahu zejména vznik požáru, exploze, mohou do prostředí uniknout chemické látky, dojde k radiaci, budou přerušeny dodávky pohonných hmot aj.,
- finanční rizika – úvěrová, rizika likvidity, měnová, inflace,
- politická – uvažuje se státní regulace, politiky ostatních států včetně Evropské unie, může také dojít k daňovému zatížení,
- technická a technologická rizika – týká se hlavně oblasti inovací,
- bezpečnostní rizika – zde v úvahu připadá především riziko terorismu, nestability a regionálních konfliktů, negativně mohou podnikání ovlivnit i rizika mezinárodní migrace, kybernetických útoků, organizovaného zločinu a korupce.

Váchal, Vochozka a kol. (2013, s. 531-532) dále rozlišují také vnitřní podniková rizika. Jejich součástí jsou tato:

- výrobní rizika, která souvisejí s množstvím a kvalitou výroby, s možností reklamovat výrobky, také jde o riziko, že budou výrobky firmy staženy z prodeje, že budou vykazovat zdravotní závadnost apod.,
- organizační rizika se vztahují k nastavené organizaci firmy, může se proto jednat např. o příliš složitou, nepružnou organizační strukturu firmy,

- personální rizika mající souvislost s lidskými zdroji podniku – součástí těchto rizik je např. nerovnováha mezi nabídkou a poptávkou pracovních sil, riziko, že větší počet zaměstnanců onemocní a firma nebude schopna pokrýt výrobu, jde také o vyšší fluktuaci zaměstnanců, o ztrátu kritických znalostí zaměstnanců, o jejich nedostatečnou kvalifikovanost, mohou se také objevit problémy s kázní, častěji docházet k pracovním úrazům, diskriminaci, bossingu, mobbingu a sexuálnímu harašení na pracovišti, mohou se také objevit krádeže či pomluvy zaměstnanců,
- manažerská rizika – souvisí se špatným rozhodnutím podniku, se změnami v jeho vedení, s osobními nedostatky manažera, s volbou nevhodně zvolené strategie aj.,
- finanční rizika – společnost se může např. dostat do platební neschopnosti, může špatně investovat nebo se výrazně zadlužit,
- výrobní, technická a technologická rizika – mají vztah k nedostatečné kvalitě výrobků, k zastaralému strojovému parku, k riziku inovací, k nedostatečně prováděným inovacím do výzkumu a vývoje,
- průmyslová rizika, kdy bude podnik a jeho výroba poškozena z důvodu výbuchu, požáru nebo vlivem úniku jedovatých látek,
- bezpečnostní rizika – míra pravděpodobnosti vzniku požárů, havárií a nehod,
- informační rizika – mají vztah k rizikům v oblasti informační bezpečnosti a IT, např. riziko vzniku kybernetického útoku, riziko, že budou závažně poškozena podniková data, že dojde ke krádeži podnikového know-how apod.,
- právní rizika – zmínit lze např. riziko, kdy budou věřitelé poškozeni, kdy bude podnik postupovat v rozporu se zákonem, kdy má nastavené nevhodné interní právní akty, nevhodně sepsané smlouvy s dodavateli a odběrateli, kdy podnik porušuje zákonné právní předpisy, dochází v jejím rámci k úmyslnému podvodu aj.,
- riziko ztráty dobré pověsti, kdy vlivem špatných rozhodnutí firma ztratí svou důvěryhodnost.

2.2.3 Systematické a nesystematické riziko

Fotr a Hnilica (2014, s. 20) rozlišují systematické a nesystematické riziko následovně. V případě, že jde o systematické riziko, jde o takové, k jehož vyvolání bylo využito

společenských faktorů, kterými jsou postiženy všechny podnikatelské subjekty. Zdrojem takového typu rizika jsou změny týkající se peněžní a rozpočtové politiky, změn, k nimž dochází na úrovni daňové legislativy, kdy se celkově mění trh, např. se zvyšují ceny základních surovin a energií. Na systematické riziko má značný vliv vývoj na celém trhu, proto se často v této souvislosti hovoří o tržních rizicích. S ohledem na jejich povahu je nelze odstranit tím, že se diverzifikují, a proto se také označují jako nediverzifikovatelná rizika. Výše uvedený zdroj naproti tomu systematická/jedinečná rizika charakterizuje jako taková, která se orientují na aktivity konkrétních společností. Za zdroj se může považovat např. odchod klíčového zaměstnance nebo havárie výrobní linky. Na základě charakteru těchto rizik se proto systematickými riziky chápou rizika makroekonomická. Na druhé straně jsou nesystematická rizika označována jako mikroekonomická.

Podobně hovoří i Brealey, Myers a Allen (2014, s. 232), kteří se zmiňují o specifických a tržních rizicích. Specifickým rizikem chápou ta rizika, která jsou charakteristická pro konkrétní firmu a její bezprostřední konkurenci. Tržní rizika jsou naopak taková, jimž se nelze vyhnout, ať firma udělá pro jejich eliminaci maximum možného. Vyplynávají obecně z nastaveného hospodářského prostředí dané země, což má následný vliv na všechny firmy, které na jejím území podnikají.

2.2.4 Vnitřní a vnější riziko

V neposlední řadě je zapotřebí se zmínit o vnitřních a vnějších rizicích. Vnitřní jsou ta, která mají vztah k vnitřnímu prostředí podniku (např. rizika výzkumně-vývojová, technicko-technologická či související se selháním zaměstnanců). Naopak u vnějších rizik lze jejich zdroj najít ve vnějším prostředí, v jehož rámci podnik uskutečňuje svoje podnikatelské činnosti. Zdrojem těchto rizik jsou makroekonomické a mikroekonomické faktory (Fotr, Hnilica, 2014, s. 20).

Tuto podkapitolu lze proto uzavřít konstatováním, že podnikatelské subjekty v rámci svého fungování čelí mnoha různým rizikům, která mohou snižovat jejich přidanou hodnotu, nebo dokonce vést až k jejich bankrotu. Proto lze na tomto místě zdůraznit klíčovou roli manažerů působících v podnicích, která spočívá v předcházení negativního působení rizikových faktorů a ve snižování jejich dopadu na vlastní podnikatelskou činnost podniku.

2.3 Proces řízení rizik

Proces řízení rizik se v současnosti považuje za jedno z nejaktuálnějších témat, kterým každá firma, organizace či veřejná instituce čelí. Na správné řízení rizik je proto možné nahlížet jako na proces, který je poměrně dynamický, složitý a permanentní. Častorál (2017, s. 40) poukazuje na fakt, že řízení rizik je kompletním procesem, během něhož lze zjistit, jaká rizika podnik ohrožují, docílit potřebné kontroly, eliminace a minimalizace událostí, které subjekt potenciálně ovlivňují. Oblast řízení rizik je poměrně rozsáhlá a z hlediska zaměření často i velmi odlišná.

Korecký a Trkovský (2011, s. 79-80) dodávají, že úkolem řízení rizik je zmapování všech rizik působících na daný podnik, následně se popisují příčiny a důsledky podle modelu: příčina – riziko – účinek. Během tohoto procesu se má zajistit prioritizace a rozhodnout, která konkrétní opatření se přijmou za účelem minimalizace zjištěných rizik. K jejich předcházení se využívají implementovaná preventivní opatření, jako je pojištění nebo tvorba rezerv. Dopady rizikových událostí je možné zmírnit aplikováním reaktivních akcí. Zvolení konkrétního rozhodnutí je založeno dle uvedených autorů na závěrech analýz rizika.

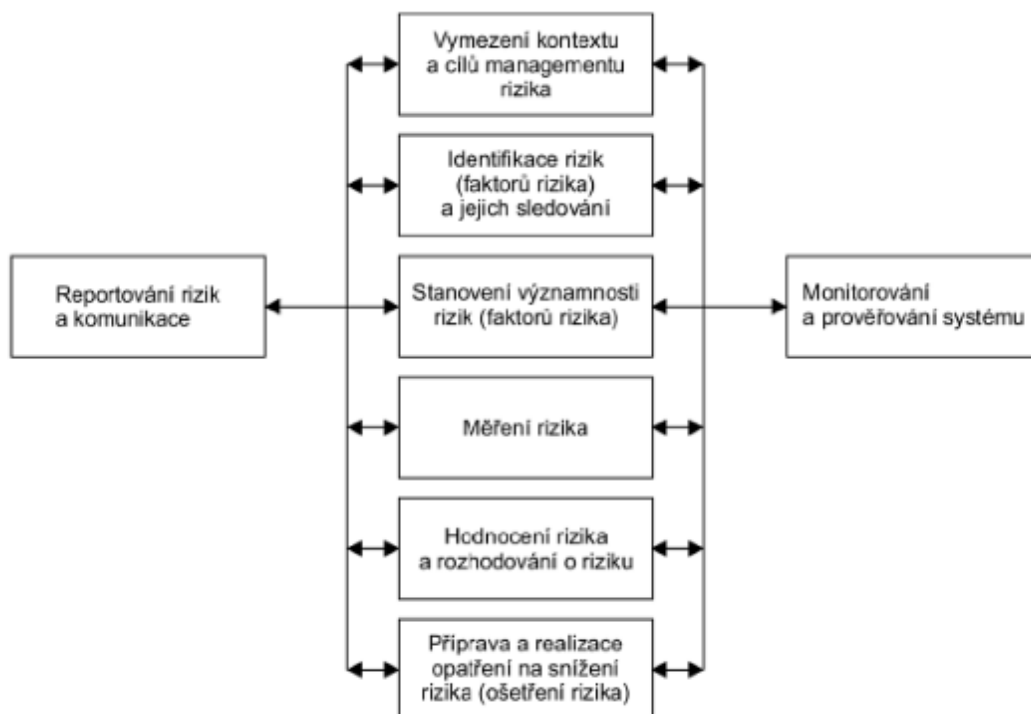
Podle Mariniče (2008, s. 210-211) je řízení rizik v podniku zaměřeno na několik dílčích činností. Nejprve jsou definovány všechny známé rizikové faktory, které ovlivňují činnost podnikatelského subjektu. Následně se z nich vyberou ty nejvýznamnější, jimž je zapotřebí věnovat zvýšenou pozornost. Další kroky spočívají v určení velikosti rizika a v definování opatření, díky nimž je možné eliminovat ta největší rizika. Cílem této fáze řízení rizik je snížit jejich míru výskytu na přijatelnou a ekonomicky účelnou. V závěru celého procesu se rizika monitorují, kontrolují a přehodnocují. Častorál (2017, s. 40-41) se zmiňuje o tom, že v rámci řízení rizik se sem řadí především taková rizika, jako jsou přírodní katastrofy a havárie, rizika spadající pod ochranu životního prostředí, finanční rizika, projektová rizika, rizika managementu, rozpočtová, technická a organizační rizika.

Portál ManagementMania (2018b) poukazuje na to, že řízení rizik se zaměřuje na procesy analýzy a snížení rizik, přičemž se k tomu používají různorodé metody a techniky prevence rizik. Ty mají především vést k eliminaci existujících nebo odhalení budoucích faktorů mající vliv na růst míry rizika. Nesmí se zapomenout na to, že riziko existuje v každé společnosti a je průvodním znakem fungování organizací v současném

turbulentním prostředí. K šesti fázím procesu řízení rizik se řadí jejich identifikace, analýza, zhodnocení, ošetření, zvládnutí a monitoring. Za tento proces má odpovědnost celý management firmy. Nejvyšší odpovědností zcela logicky disponuje její vlastník, statutární orgán a top management. V případě, že se jedná o malé společnosti, je odpovědnost koncentrována do rukou statutárního orgánu, protože se těmto společnostem zpravidla nevyplatí zaměstnávat odborníka – manažera věnující se řízení rizik. Jiná situace je naproti tomu ve středních a velkých podnicích, kde je odpovědnost za řízení rizik rozčleněna mezi jednotlivé manažery. U velkých podniků nebo organizací podnikajících v poměrně rizikovém prostředí, jako jsou např. banky, pojišťovny nebo energetické společnosti, je však zpravidla zaměstnán specialista – manažer rizik, který se speciálně na tuto oblast zaměřuje. Věnuje se jí však i finanční ředitel, a to z důvodu, že rizika a potenciální škody mají souvislost i s finanční politikou podniku, a je proto třeba finančně vyhodnotit dopady rizik na celý podnik.

Smejkal a Rais (2013, s. 101-102) také uvádějí, že management rizik je procesem, v jehož rámci se vychází z detailní analýzy rizik, která má vést k co nejdůkladnější eliminaci účinků nežádoucích vlivů a k navržení řešení, aby tak bylo docíleno působení pozitivních vlivů. Za nejtěžší fázi v celém tomto procesu se dle uvedených autorů považuje výběr toho nejoptimálnějšího řešení. Taktéž je tímto zdrojem uváděno, že management rizik je kompletním procesem, který má nejenom zjistit nejisté události mající možnost významně ovlivnit subjekt podnikání, ale také je kontrolovat, eliminovat a minimalizovat. To je ve shodě s výše uvedenými definicemi jiných autorů.

Fotr a kol. (2020, s. 282) stanovuje dílčí aktivity procesu řízení rizik jako vymezení kontextu celého procesu a jeho cílů, kdy se má pokračovat identifikací a sledování jednotlivých rizik, stanovit jejich významnost a prioritu, kvantitativně vyjádřit tato rizika, zhodnotit je, rozhodnout, jak bude s riziky zacházeno a v neposlední řadě se připravit na realizaci opatření, díky nimž bude možno dané riziko snížit. To je také graficky znázorněno na obrázku č. 3.

Obrázek č. 3: Dílčí fáze procesu řízení rizik

(Zdroj: Fotr a kol., 2020, s. 283)

Jak již bylo výše zmíněno, první fází procesu řízení rizik je jejich identifikace, přičemž ta podle Belan (2015) zahrnuje identifikaci:

- zdrojů rizika – prvků, které samy o sobě nebo v kombinaci mají vnitřní potenciál vyvolat riziko v oblasti jejich následků,
- událostí, které zdroje rizika mohou způsobit,
- okolností, které by mohly mít potenciální následky pro dosažení cílů,
- příčin rizika – toho, CO se může stát, KDY a KDE, PROČ a JAK se to může stát,
- potenciálních následků,
- opatření zavedených k modifikaci rizika.

Identifikace rizika má podle Belana (2015) vést k vytvoření poměrně širokého seznamu rizik, který vychází z řady různých událostí vytvářejících, podporujících, znehodnocujících, urychlujících, zabraňujících či pozdržujících dosažení konkrétních záměrů. Identifikace rizika se podle výše uvedeného autora má zaměřit na zjištění, k čemu může konkrétně dojít nebo jaké situace mohou reálně vzniknout, jež mají potenciál ovlivnění dosažení cílů určitého podniku. Po identifikaci rizika se má společnost věnovat vytipování vhodných opatření, které umožní jeho modifikaci. Existuje mnoho metod,

kteře slouží k identifikaci rizik. Často se používají interview a brainstorming. Mezi další používané metody patří také tzv. checklist, analýza předpokladů, analýza rozhodnutí či dekompozice. Každá z nich přinese jiné výsledky a každá z nich je vhodná pro jiný projekt (ManagementMania, 2018b). Podobně se k těmto metodám vyjadřuje také Gozora (2017, s. 96-97). Primárně by se však měla využít především metoda záznamu rizik, který je vytvářen na základě zkušeností posuzovatele. Při tvorbě seznamu rizik se také využívá různých dotazníků nebo se přistupuje k rozhovoru s odpovědnými osobami.

2.4 Definice pojmu pojištění

Ducháčková (2009, s. 31-32) uvádí, že pojištění je určitým přesunem rizika, kdy se negativní dopady nahodilosti přesunou z ekonomického či jiného subjektu na speciální instituce, kterými se v dnešní době chápou především pojišťovny. Na pojišťovnictví se obecně nahlíží jako na nevýrobní sektor ekonomiky spadající pod terciární část národního hospodářství. Zaměřuje se na zabezpečení finančního odstranění negativních následků nahodilosti vztažené k ekonomické či jiné činnosti, kterou lidé uskutečňují. Tuto činnost provádějí specializované subjekty, tzn. pojišťovny (zajišťovny), které jsou z hlediska právní formy podnikání akciovými společnostmi. Pojišťovny se z hlediska své činnosti rozdělují do dvou skupin, a to na univerzální a specializované. Univerzální pojišťovny se zaměřují na pojištění v podstatě všech druhů rizik, a proto také nabízejí pojistné produkty mnoha různých druhů, životní i neživotní pojištění. Naproti tomu situace u specializovaných pojišťoven je odlišná. Ty se věnují pouze omezenému okruhu pojištění, kdy mohou u daného subjektu pojistit jenom vybraná rizika, nebo poskytují svoje produkty jenom vymezené skupině pojištěnců.

Podle Tichého (2006, s. 287) se pojištěním chápe proces, kdy pojistitel na sebe převezme rizika pojištěného (pojištěných osob), a to na základě sepsané smlouvy s pojistníkem (může a nemusí se jednat zároveň o pojištěnou osobu). V této souvislosti uvedený zdroj poukazuje na krátkodobé pojištění jako na takové, které se sjednává na dobu maximálně jednoho roku.

Také Černohorský (2020, s. 18-19) předkládá definici pojištění, podle něhož jde o „peněžní vztahy tvorby, rozdělování a užití pojistných fondů. Pojistný fond pojišťovna tvoří formou uzavírání pojištění proti různým druhům rizik, jimž čelí ekonomické subjekty

v reálném světě. Z těchto pojištění je pojišťovně placeno pojistné, které představuje základní formu tvorby tržeb pojišťovny.“

V oblasti pojišťovnictví se riziko chápe trojím způsobem. V první řadě je jím chápán předmět, jehož funkčnost je ohrožena nebezpečím, které je zcela nahodilé. Může se jednat např. o budovu, automobil či stroj. Lze však také na něj pohlížet jako na událost, které vzhledem ke svému rozsahu a průběhu vede ke způsobení určité škody. V této souvislosti se hovoří o zdroji vyvolávající určité riziko. Tím může být požár, havárie, živelní pohroma, úraz aj. V neposlední řadě je důležité se zmínit o možné pravděpodobnosti, že nahodilá událost vznikne a povede k negativním dopadům na celou společnost. Je na samotném pojistiteli, aby se rozhodl, za která rizika převezme zodpovědnost a za jakých podmínek. Na jeho rozhodnutí mají vliv cíle, konkrétní riziková situace (v tomto případě roli hraje velikost rizik, druh daného rizika a jeho rozsah), dosažitelné pojistné a vlastnosti rizika (tj. náhodné proměnné, mající vliv na konkrétní riziko). K vyhodnocení toho, zda je ještě dané riziko pojistitelné, se aplikují kritéria pojistitelnosti. Ta jsou pojistiteli nápomocna při jeho rozhodování, zda se mu vyplatí rizika do pojištění převzít, či je už má odmítnout (Ducháčková, 2015, s. 18-21).

Ke znakům pojišťovnictví se podle Ducháčkové (2009, s. 31) řadí specifické odvětví ekonomiky. Jedná se o finanční službu, která je zdrojem rozvoje společnosti. Jde o službu určenou obyvatelstvu i podnikatelským subjektům, stejně tak státním institucím. Pojišťovnictví nezajišťuje růst bezpečnosti, ani absolutní jistotu v ochraně před potenciálními riziky, přináší pouze ochranu před finančními důsledky vybraných rizik souvisejících s konkrétní činností.

2.5 Klasifikace pojištění

V praxi je rozlišováno více druhů, typů a forem pojištění. Ducháčková (2009, s. 33) s ohledem na právní hledisko rozlišuje tři základní kategorie pojištění, a to:

- **dobrovolné** – pojistnou smlouvu si sjednávají dvě strany – zájemce o daný druh pojistného produktu a pojišťovna, přičemž obsah pojistné smlouvy se řídí zejména rozhodnutím zájemce o daný druh pojištění,
- **povinné** – ze zákona je povinností pojistníka uzavřít s některým z pojistitelů tuto pojistnou smlouvu. Konkrétní druh pojištění se dále rozčleňuje na **povinné**

smluvní a zákonné pojištění. Dikce zákona stanovuje povinnost sjednání určitého druhu pojištění a ustanovení pojistné smlouvy pro stanovený okruh subjektů. V případě zákonného pojištění mají vybrané subjekty povinnost si dané pojištění sjednat, přičemž rozsah těchto subjektů je zakotven v zákoně. Není zakotvena povinnost sepsání pojistné smlouvy (ze zákona však vyplývá povinnost platby pojistného v konkrétní částce). Na toto pojištění se nenahlíží jako na pojištění v pravém slova smyslu, protože ve všech svých charakteristikách není definováno obecně jako pojištění.

Další variantou členění pojištění je podle Ducháčkové (2015, s. 37) rozčlenění na základě toho, zda jde o pojištění komerční, sociální nebo zdravotní. **Komerční (soukromé)** zahrnuje poměrně široké spektrum různých pojistných produktů. Tento druh pojištění vykazuje dobrovolnost na základě zájmu pojištěného. Charakteristickým znakem tohoto pojištění je smluvní podoba pojištění. **Sociální pojištění** je považováno za zákonné povinné pojištění. To znamená, že se vychází z jiných principů, než je tomu u komerčního pojištění. Lze jej specifikovat jako formu ochrany před sociálními riziky. Rozsah sociálního pojištění si vymezuje každý stát samostatně. Součástí sociálního pojištění je vymezení druhů konkrétních rizik, před kterými je subjektům poskytována příslušná ochrana. Na základě toho je také stanoven rozsah krytí rizik. Vymezena je také výše příspěvků ze strany povinně účastnících se subjektů (dle jejich dosahovaných příjmů). Ze sociálního pojištění také vyplývá velikost dávky, příp. jiného plnění. Se sociálním pojištěním jsou spojena zejména ta rizika vyplývající z dlouhodobé pracovní neschopnosti pojištěného, z jeho krátkodobé pracovní neschopnosti, z potenciálního rizika vzniku pracovních úrazů, nemocí z povolání, z poskytované zdravotní péče a z možnosti, že bude pojištěný propuštěn z práce.

Zdravotní pojištění se v České republice z organizačního i finančního hlediska odděluje od výběru i výplaty dávek sociálního pojištění. Je smluvního i povinného typu. V České republice je zdravotní pojištění koncipováno jako povinné. Tím je občanům České republiky garantována zdravotní péče bez rozdílu. Příjmy zdravotních pojišťoven tvoří platby pojištěnců ze zdravotního pojištění, taktéž platby přicházející od zaměstnavatelů, kteří za zaměstnance platí část pojistného, jakož i platby státu za zdravotní pojištění u vymezených kategorií pojištěnců. Jde o několik cílových skupin. Zmínit lze tzv. státní zaměstnance, což jsou důchodci, nezaopatřené děti, příjemci rodičovského příspěvku,

uchazeči o zaměstnání, ženy čerpající peněžitou pomoc v mateřství, tedy na mateřské dovolené, ženy v domácnosti pečující alespoň o jedno dítě ve věku do 7 let či dvě děti ve věku do 15 let apod. (Arnoldová, 2012, s. 203).

Na **komerční pojištění** se nahlíží jako na specifickou oblast pojišťovnictví, v jehož rámci jsou kryta rizika vztahující se k oblasti majetku a zdraví občanů daného státu. Produktem pojištění je v tomto případě zajištění pokrytí vzniku potenciálních škod, které vznikají na majetku a zdraví. V případě majetku může dojít k jeho krádeži, zničení nebo poškození. U zdraví se předpokládá vznik rizikových situací či událostí, jako je úraz, vážné onemocnění nebo i úmrtí člověka. Na základě těchto skutečností je možné jednotlivými druhy pojistných produktů pokrýt daná rizika. Proto se také v případě komerčního pojištění rozlišují tyto druhy pojištění (Ducháčková, 2015, s. 43-44):

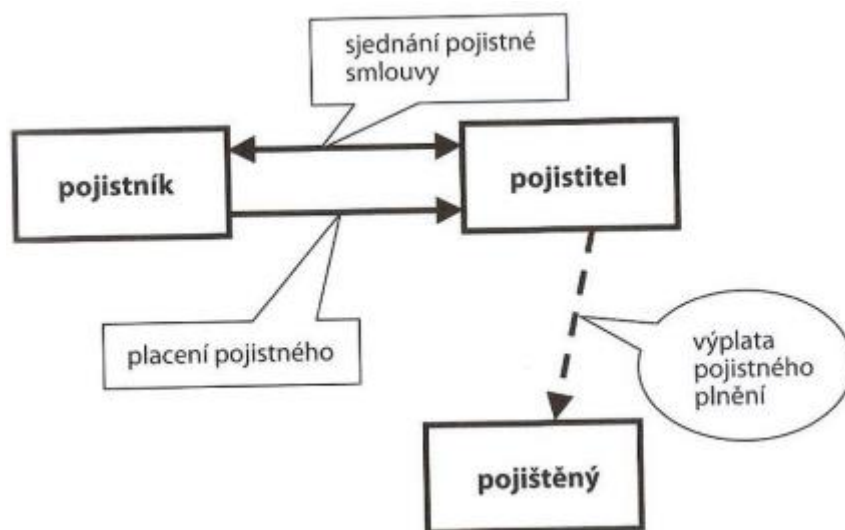
- **rezervotvorná** – tvorba rezervy sloužící k výplatě sjednaného pojistného plnění v budoucnu v případě dožití, úmrtí nebo důchodu, předpokladem je, že u tohoto typu pojištění vzniká pojistná událost za každých okolností, což je vždy spojeno i s výplatnou pojistného plnění ze strany konkrétní pojišťovny,
- **riziková** – jsou charakteristická návratností finančních prostředků, což je podmíněno vznikem pojistné události. U tohoto druhu pojištění nemusí po celou dobu trvání pojištění dojít vůbec ke vzniku pojistné události. Navíc se počet pojistných událostí považuje za neomezený, může dojít k jejich opakování v průběhu trvání pojistné smlouvy.

Komerční pojištění se podle Ducháčkové (2009, s. 40) rozčleňuje na základě toho, jaká pojistná nebezpečí jsou kryta:

- **životní** – v jeho rámci dochází ke krytí životních rizik, kdy se předpokládají dvě základní události, a to úmrtí a dožití, proto jde o rizika, která se vztahují k ohrožení lidského života, součástí tohoto druhu pojištění je také spořicí složka,
- **neživotní** – v jeho rámci dochází ke krytí poměrně širokého souboru různých rizik neživotního charakteru, konkrétní pojistná nebezpečí se vztahu jak k osobám (může vzniknout úraz, nemoc, člověk se stane invalidním), tak k majetku (nebezpečí nabývající charakteru živelního, havarijního či strojního) a finančním ztrátám a odpovědností za škodu.

U komerčního pojištění se vymezuje vztah pojistitel – pojistník (v tomto rámci je uzavřena pojistná smlouva) – pojištěný (jde o osobu, na jehož zdraví, majetek apod. se

pojištění vztahuje, tento subjekt by se měl rozlišovat pouze v případě, kdy není pojistníkem a pojištěným stejná osoba, případem je např. situace, kdy je rodiči uzavřena pojistná smlouva a hradí platby za sjednané úrazové pojištění, které je však vztaženo ne na ně samotné, ale na jejich dítě). Problematiku těchto vazeb objasňuje obrázek č. 4.

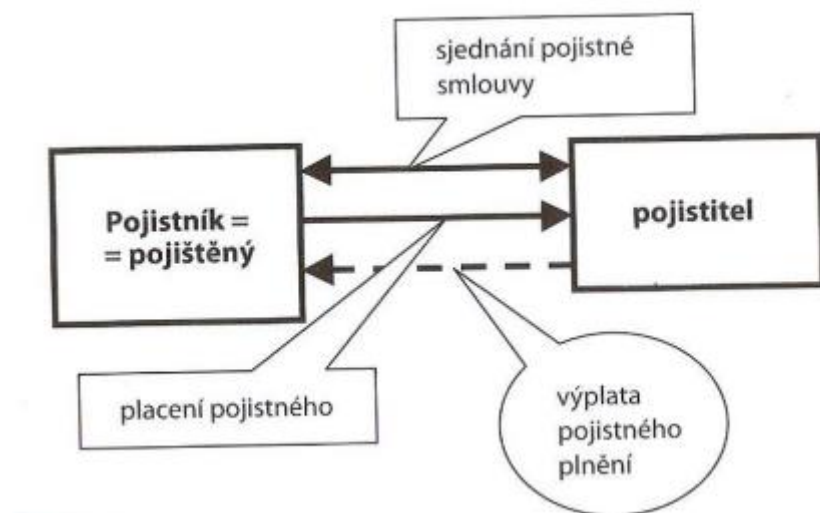

Obrázek č. 4: Vztahy mezi pojistitelem, pojistníkem a pojištěným v rámci komerčního pojištění

(zdroj: Ducháčková, 2009, s. 41).

Na základě výše uvedeného obrázku vyplývá, že povinnost platit pojistné se vztahuje k pojistníkovi, nicméně právo čerpat pojistné plnění v okamžiku, kdy je pojišťovně oznámena pojistná událost a doloženy patřičné dokumenty, náleží pojištěnému (pojištěnci).

Následující obrázek č. 5 znázorňuje situaci, kdy vzniká pojistný vztah pouze mezi dvěma články. Pojistník (pojištěný) sjednává s pojistitelem pojistnou smlouvu, platí pojistné a zároveň má právo na výplatu pojistného plnění případě, že dojde k pojistné události.

**Obrázek č. 5: Vztahy mezi pojistitelem a pojištěným zastávající také roli pojistníka v rámci
komerčního pojištění**

(zdroj: Ducháčková, 2009, s. 41).

3 Analýza současného stavu

Zatímco předcházející kapitola přinesla důležité poznatky týkající se teoretického zázemí zkoumané problematiky pojištění a analýzy rizik, v této kapitole jsou již prezentována konkrétní zjištění na příkladu společnosti První servisní s.r.o. Je proto zapotřebí se nejprve zabývat charakteristikou dané společnosti a vymezit předmět jejího podnikání a nabízené služby. S využitím kvalitativní metody je možné analyzovat současná rizika, která tuto společnost v menší či vyšší míře ohrožují. Bude tak dospěno k dílčímu zjištění, jaké rizika musí daný podnikatelský subjekt zvažovat a která mohou narušit jeho podnikatelskou činnost. Tato rizika mohou být různého druhu, kdy je využito dostupné odborné literatury k jejich kvantitativnímu vyhodnocení. Taktéž je dle interních informací ze společnosti zjištěno, jaké konkrétní pojistné produkty v současnosti využívá. Na to navazují poznatky týkající se vybraných pojišťoven a jejich nabízených produktů. Je proto možné mít k dispozici relevantní údaje pro výsledné řešení – jaké pojistné produkty společnosti První servisní s.r.o. doporučit, aby byla zefektivněna její současná pojistná ochrana.

3.1 Představení vybrané společnosti První servisní s.r.o.

Pro potřeby této bakalářské práce byla z osobních důvodů jejího autora zvolena společnost První servisní s.r.o. Následující části popisují, jaké činnosti se tato společnost věnuje, jak dlouho a jaké služby svým zákazníkům nabízí.

3.1.1 Základní informace

Dle informací z obchodního rejstříku (In: interní materiály společnosti První servisní s.r.o.) je společnost První servisní s.r.o. společností s ručením omezeným, která byla do obchodního rejstříku zapsána v roce 2014. Její sídlo se nachází v Brně na území Jihomoravského kraje. Hlavním předmětem jejího podnikání jsou opravy silničních vozidel. Statutární orgán společnosti je tvořen třemi jednatelemi, kterými jsou dle aktuálních informací Jan Novotný, Marek Šimíček a Ondřej Černý. Každý z nich má právo jednat za společnost samostatně. V případě, že půjde o právní jednání, v jehož rámci bude přesažena hodnota konkrétního případu nad 100 tis. Kč, je povinností, aby dva ze tří jednatelů zastupovali společnost dohromady. Výše uvedení jednatele jsou zároveň také

společníky firmy disponující jednou třetinou obchodního podílu. Základní kapitál společnosti činí 3 Kč. Dle účetní závěrky firmy (In: interní materiály společnosti První servisní) se společnost dlouhodobě věnuje nejenom opravám, ale také údržbě motorových vozidel, mimo motocyklů. Společnost vznikla ke dni 6. května 2014. Letos proto oslaví 10 let od svého vzniku. Níže se na obrázku č. 6 nachází logo uvedené společnosti, které je také jejím hlavním komunikačním nástrojem.

Obrázek č. 6: Logo společnosti První servisní s.r.o.

(zdroj: interní materiály společnosti První servisní s.r.o., vlastní úprava).

3.1.2 Nabízené služby

Z interních materiálů společnosti První servisní vyplývá, že ač se hlavní sídlo společnosti nachází v Brně, služby servisu a oprav nákladních vozidel je realizován na dvou odloučených pracovištích, a to v Ostrovačicích a ve Starovičkách. Specifikace nabízených služeb uvedenou společností vychází z předmětu podnikání začleněného v obchodním rejstříku. Jde jak o servis a opravu nákladních vozidel, tak i užitkových. V případě nákladních vozidel se společnost První servisní zaměřuje na značky nákladních vozidel: Renault Trucks, Volvo, Daf, Iveco, Man, Scania a Mercedes-Benz. V případě, že jde o užitková vozidla, je specializací společnosti První servisní oprava a servis značek vozidel typu: Mercedes-Benz, Iveco, Fiat, Peugeot, Citroën a Renault Trucks.

V rámci své podnikatelské činnosti se společnost První servisní věnuje komplexní diagnostice nákladních a užitkových vozidel s uplatněním systému Jaltest. Připravují a zajišťují STK, EMISE a kalibrace tachografu. Opravují také vozidla po haváriích, opravují převodovky ZF, Eaton a Optidriver. Zákazníkům také nabízejí službu výměny autoskel. Zaměřují se na kontrolu a seřízení geometrie náprav, taktéž kontrolují a doplňují

klimatizaci. V portfoliu nabízených služeb této společnosti se nachází i prodej náhradních dílů, olejů a příslušenství. V případě zájmu zákazníků je společnost schopna zajistit u svých spolupracujících partnerů klempířské a lakýrnické práce. Servis vozidel a zajištění odtahové služby je zákazníkům k dispozici nonstop, 24 hodin denně 7 dnů v týdnu. Doplnkovou činností firmy je také pneuservis, mycí linka nákladních vozidel a autobusů a výkup poškozených a havarovaných nákladních vozidel. Na pracovišti ve Starovičkách je při opravě a servisu vozidel využíváno také originální diagnostiky MAN – MANCATS. Na níže uvedeném obrázku č. 7 je uveden seznam partnerů, s nimiž společnost První servisní s.r.o. aktivně spolupracuje.

Obrázek č. 7: Seznam spolupracujících partnerů společnosti První servisní s.r.o.

(zdroj: interní materiály společnosti První servisní s.r.o.).

Dle informací od majitele této firmy je společnost První servisní součástí sítě Q-SERVICE, a to od roku 2016, přičemž její poskytované služby lze označit jako multiznačkový servis, kdy nabízí servis vozidel několika značek (nezaměřuje se jenom na jednu výhradní). Dle počtu zaměstnanců se jedná o malý podnik (v roce 2023 zde pracovalo 12 zaměstnanců). K významným benefitům společnosti patří především rychlost prováděné zakázky a vysoká kvalita objednaných služeb zákazníkem. Vizi společnosti je udržet si nadále vysokou spokojenost zákazníků.

3.2 Analýza řízení rizik ve zkoumané společnosti

Dále je v práci pozornost věnována zhodnocení stavu současné pojistné ochrany společnosti První servisní s.r.o. Za tímto účelem byl osloven jeden z majitelů firmy, s nímž byl veden rozhovor na téma rizik, kterými je společnost méně či více ohrožena. Taktéž bylo na základě pozorování přímo v obou objektech společnosti (Ostrovačice, Starovičky) a interních informací zjištěno, jaký druh majetku tvoří součást dané společnosti.

3.2.1 Majetek společnosti První servisní s.r.o.

Vyhodnocení současného stavu a hodnoty majetku vychází jak z interních dat, tak i z vlastního terénního šetření, které bylo na obou pobočkách firmy realizováno v druhé polovině února 2024. Jak již bylo výše deklarováno, společnost má zajištěné kancelářské prostory v Brně, kde sídlí hlavní centrála firmy. Nicméně vlastní podnikatelská činnost je realizována na dvou odloučených pracovištích, a to v Ostrovačicích (okres Brno-venkov) a Starovičkách (okres Břeclav). V obou obcích se nacházejí větší haly, v nichž je servis a oprava vozidel uskutečňována. V případě městyse Ostrovačice jde o umístění mimo vlastní zástavbu, a to v blízkosti exitu 178 dálnice D1 spojující města Prahu a Brno. Jde o areál, v jehož rámci se nacházejí i další firmy a jiné subjekty. Také v obci Starovičky jde o umístění haly mimo vlastní zástavbu obce, a to podél komunikace silnice II. třídy 425 spojující Brno-venkov (počátek v Rajhradě) se státní slovenskou hranicí (obec Kúty). V tomto případě se v okolí haly společnosti První servisní s.r.o. nenacházejí žádné subjekty.

Obě haly však nejsou v majetku firmy, ty si pouze pronajímá, z čehož plyne, že společnost První servisní s.r.o. nevlastní žádnou nemovitost. V druhé hale má navíc pronajato i vybavení, které slouží k provádění registrované podnikatelské činnosti. V případě první haly je tato taktéž pronajímána, nicméně vybavení patří do majetkové struktury analyzované společnosti.

Jde o jednotlivé druhy movitého majetku, který je tvořen několika významnými položkami. Nejvíce hodnotné jsou hydraulické nohy sloužící ke zvednutí kamionů a hydraulické zvedáky, které jsou registrovány v počtu čtyř kusů. Pořízeny byly v roce 2015 v celkové hodnotě 160 tis. Kč.

Z dalšího hodnotnějšího vybavení movitého majetku lze také uvést manuální hydraulický lis sloužící k lisování uložení do per (pořízen v roce 2020 v hodnotě 80 tis. Kč), stolní počítače (4 kusy pořízené v roce 2020 v celkové hodnotě 80 tis. Kč), kanálové hevery v počtu 3 kusů (v celkové hodnotě 210 tis. Kč pořízené průběžně v roce 2016, 2018 a naposledy v roce 2022). V roce 2023 byla pořízena plnička klimatizace v celkové částce 90 tis. Kč.

Na počátku podnikání v roce 2014 majitelé také nakoupili následující movitý majetek (kompresor vzduchu – 40 tis. Kč, položky sloužící ke každodenní podnikatelské činnosti,

jako jsou utahováky, vrtačky, nářadí aj. v celkové hodnotě cca 250 tis. Kč, startovací vozík – 10 tis. Kč a laserová geometrie sloužící k seřízení náprav – 27 tis. Kč). Součástí dlouhodobého nehmotného majetku je také pořízený diagnostický systém Jaltest v hodnotě 130 tis. Kč, přičemž za licenci k systému byla zaplacená částka 50 tis. Kč platná pro obě pobočky. Společnost vlastní také svářečku CO (pořízena v roce 2019 v částce 30 tis. Kč), autogen (pořízen v roce 2018 za částku 10 tis. Kč), kompresor vzduchu (pořízen v roce 2014 za částku 40 tis. Kč), regloskop na seřizování světel (pořízen v roce 2015 v částce 10 tis. Kč) a dílenské vozíky v počtu čtyř kusů v celkové hodnotě 160 tis. Kč (naposledy pořízeny v roce 2017).

Mimo vlastní movité vybavení hal společnosti vlastní i vozový park, který je tvořen celkem třemi vozidly. Jedná se o Citroën Berlingo (auto pořízeno v roce 2015, zpočátku na leasing, celkový hodnota 360 tis. Kč), Renault Master (pořízen v roce 2023 v ceně 100 tis. Kč) a Mercedes GLA (pořízen v roce 2022 v hodnotě 375 tis. Kč). Automobily tedy tvoří největší položku v rámci dlouhodobého movitého majetku společnosti První servisní s.r.o. dosahující počáteční hodnoty 835 tis. Kč. Všechny uvedené položky jsou postupně odepisovány dle platných zákonů České republiky. Majitel uvedené firmy také uvedl, že využívají i další tři automobily, avšak ty mají v současné době v pronájmu formou operativního leasingu. Přehledně je majetek společnosti První servisní s.r.o. zaznamenán v tabulce č. 1.

Tabulka č. 1: Seznam majetku společnosti První servisní s.r.o.

(zdroj: vlastní zpracování).

Druh majetku	Počet kusů	Celková cena v Kč
Hydraulické nohy, hydraulické zvedáky	4	160 000
Hydraulický list	1	80 000
Stolní počítače	4	80 000
Kanálové hevery	3	210 000
Plnička klimatizace	1	90 000
Kompresor vzduchu	1	40 000
Drobný movitý majetek – utahováky, vrtačky, nářadí aj.	200	250 000
Startovací vozík	1	10 000
Laserová geometrie	1	27 000
Diagnostický systém Jaltest + licence k systému	1	180 000
Svářečka CO	1	30 000
Autogen	1	10 000
Kompresor vzduchu	1	40 000
Regloskop	1	10 000
Dílenské vozíky	4	160 000
Automobil Citroën Berlingo	1	360 000
Automobil Renault Master	1	100 000
Automobil Mercedes GLA	1	375 000

3.2.2 Identifikace rizik

Jak bylo uvedeno v předcházející kapitole, na obrázku č. 3, proces analýzy rizik započne fází, kdy jsou jednotlivá dílčí rizika identifikována a sledována, přičemž následně je možno stanovit jejich významnost. K vymezení jednotlivých rizik bylo nutno zvažovat zejména ty, které mohou nejvíce danou společnost První servisní s.r.o. ohrozit. Z tohoto hlediska jsou rozčleněna na skupinu interních a externích rizik. Vycházeno přitom bylo z rozhovoru s jedním z majitelů uvedené firmy.

Do **interních rizik** se zařazují ty, které souvisejí s prováděním podnikatelské činnosti firmy a obecně s jejím fungováním a řízením. Jde proto o taková rizika, která je schopna

společnost do jisté míry ovlivnit a taktéž je i eliminovat. V uvedené společnosti První servisní s.r.o. se jedná především o tato interní rizika:

- riziko spočívající v poruše zařízení (systému, technologie),
- riziko vznikající na straně zaměstnance při nedbalé manipulaci s konkrétním systémem/strojem,
- riziko spojené se vznikem škody v důsledku prováděného servisu a opravy vozidla klienta,
- riziko spojené se vznikem škody na zdraví, životě nebo majetku, které bylo způsobeno třetí osobě (klientovi),
- riziko spojené se vznikem škody, která byla způsobena vadným/chybným prováděním dané činnosti zaměstnancem

Oproti tomu skupina **externích rizik** má východisko v externím prostředí, v jehož rámci společnost provádí svou činnost. Tato rizika nemá firma ve své moci, nemůže je tudíž sama ovlivnit ani odstranit. V případě této bakalářské práce se u společnosti První servisní s.r.o. zvažují tato rizika:

- živelní rizika, která jsou spojena se vznikem požáru, úderu blesku, povodní, záplav, vichřice, krupobití apod.
- rizika související se vznikem pojistných událostí, jako je krádež, vandalismus, příp. teroristický útok,
- rizika, kdy může dojít k poškození objektu, kde se nachází servis společnosti První servisní s.r.o.,
- z důvodu neočekávaných událostí (např. pandemie) jde o riziko, kdy bude firma nucena přerušit svůj provoz (zajištění izolace zaměstnanců),
- riziko spojené se sníženou poptávkou po službách nabízených společností (vznik konkurence v místě),
- riziko spojené s odcizením, zničením nebo poškozením některého z vozidel, jež jsou součástí vozového parku firmy,
- riziko spojené se vznikem škody z důvodu neplatících zákazníků (zde má již společnost vytvořené opatření, kdy vede seznam rizikových klientů, u nichž je oprava vozidla provedena v případě, že platba proběhne ještě před samotným převzetím vozidla, u nových zákazníků však toto riziko existuje vždy).

3.2.3 Vyhodnocení míry a významu jednotlivých rizik

V rámci analýzy rizik je dále poté, co byla identifikována, nutností kvantifikovat jejich význam a dopad. K tomu je možné využít jak kvalitativních, tak kvantitativních metod. V této bakalářské práci je přistoupeno k aplikaci výhradně kvalitativní metody. U kvantitativní se předpokládá, že bude riziko posouzeno z hlediska potenciální finanční ztráty (Martinovičová, 2007, str. 172-174).

U uvedené metody je zapotřebí stanovit stupeň každého rizika, přičemž se hodnotí, jaká je jeho četnost výskytu a míra závažnosti. V tabulce č. 2 níže je proto dle odborné literatury specifikováno, jakým způsobem lze dále postupovat, přičemž jednotlivá rizika se označují dle jeho velikosti za zanedbatelné až katastrofální, s čímž souvisí i stupeň poškození dané společnosti. Např. u katastrofálního rizika jsou problémy společnosti dlouhodobé a maximální. Na druhé straně může být společnost ohrožena zanedbatelnými riziky, u nichž se předpokládá, že jimi bude společnost dotčena jenom minimálně.

Tabulka č. 2: Vyhodnocení stupně rizika dle jeho velikosti a stupně poškození

(zdroj: Martinovičová, 2007, s. 172, vlastní úprava).

Stupeň rizika	Velikost rizika	Stupeň poškození
Z	Zanedbatelné	Společnost ovlivňuje minimálně
M	Malé	Společnost ovlivňuje jenom málo
S	Střední	Společnost ovlivňuje výrazně
V	Velké	Společnost poškozuje výrazně
K	Katastrofální	Společnost poškozuje maximálně, způsobuje jí dlouhodobé problémy

Jak již bylo uvedeno výše, konkrétní druhy rizik byly stanoveny na základě rozhovoru s jedním z majitelů společnosti První servisní s.r.o., přičemž ten také uvedl, do jaké míry ji dané riziko ovlivňuje a jaká je jeho pravděpodobnost výskytu. To také autorovi této bakalářské práce pomohlo při vyhodnocování, jaké velikosti dané riziko dosahuje a do jaké míry může analyzovanou společnost poškodit a ovlivnit. Výsledky jsou prezentovány v následné tabulce č. 3, v níž je aplikována číselná stupnice hodnocení od 1 do 5, kdy 1 značí, že jde o nejmenší riziko, co do četnosti, a zároveň také způsobuje

nejnižší stupeň poškození. Naopak v případě čísla 5 to značí, že jde o riziko katastrofální způsobující firmě dlouhodobé problémy.

Tabulka č. 3: Vlastní vyhodnocení velikosti a stupně rizika působící na společnost První servisní s.r.o.

(zdroj: vlastní zpracování).

Konkrétní popis rizika	Stupeň rizika	Velikost rizika	Stupeň poškození
Riziko spočívající v poruše zařízení (systému, technologie)	V	3	4
Riziko vznikající na straně zaměstnance při nedbalé manipulaci s konkrétním systémem/strojem	V	2	4
Riziko spojené se vznikem škody v důsledku prováděného servisu a opravy vozidla klienta	V	2	4
Riziko spojené se vznikem škody na zdraví, životě nebo majetku, které bylo způsobeno třetí osobě (klientovi)	S	1	3
Riziko spojené se vznikem škody, která byla způsobena vadným/chybným prováděním dané činnosti zaměstnancem	V	2	4
Živelní rizika, která jsou spojena se vznikem požáru, úderu blesku, povodní, záplav, vichřice, krupobití apod.	V	1	4
Rizika související se vznikem pojistných událostí, jako je krádež, vandalismus, příp. teroristický útok	V	1	4
Rizika, kdy může dojít k poškození objektu, kde se nachází servis společnosti První servisní s.r.o.	S	1	3
Riziko, kdy bude firma nucena přerušit svůj provoz (zajištění izolace zaměstnanců),	V	1	4
Riziko spojené se sníženou poptávkou po službách nabízených společností (vznik konkurence v místě)	V	1	4
Riziko spojené s odcizením, zničením nebo poškozením některého z vozidel, jež jsou součástí vozového parku firmy	V	2	4

Na podkladě výše uvedené tabulky je zřejmé, že jednotlivé druhy rizik ovlivňující společnost První servisní s.r.o. jsou označovány jako střední až velké. Tato rizika jsou následujícího druhu. Jedním z nich je potenciální ohrožení podniku přerušením jeho provozu za předpokladu, že dojde ke vzniku pandemie podobné, jako byla pandemie COVID-19 v letech 2020-2022. Ačkoliv je četnost tohoto rizika malá, následky výrazně velké. Podobně je tomu také u živelních rizik, u nichž se sice nepředpokládá, že by vznikaly v početnější míře, nicméně následky na danou společnost jsou maximální a mohou ji způsobit dlouhodobé problémy. Žádné z rizik ohrožující společnost První servisní s.r.o. nejsou ohodnocena jako katastrofální. Po ukončení této fáze v rámci komplexního procesu analýzy rizik je možné přistoupit k jejich pojistitelnosti.

3.2.4 Možnosti pojistitelnosti jednotlivých rizik

Jednotlivé druhy rizik je možné vyhodnotit na základě toho, do jaké míry jsou pojistitelné. Tato dílčí analýza umožňuje kvalifikovaně odhadnout, na které z 12 stanovených rizik je zapotřebí se více zaměřit, a které již není nutno zvažovat. Tato irelevantní rizika nepotřebují zvláštní pojištění, neboť je společnost může krýt ze svých vlastních zdrojů, a to ve formě tzv. samopojištění. Naproti tomu u rizik, které jsou vyhodnoceny jako pojistitelné, lze dále společnosti navrhnout, jaké pojistné produkty a u jaké pojišťovny by si je měla sjednat. Některá rizika vzhledem ke svému charakteru vyžadují kombinaci samopojištění i pojistného produktu (viz tabulka č. 4).

Tabulka č. 4: Vyhodnocení pojistitelnosti identifikovaných rizik společnosti První servisní s.r.o.
(zdroj: Martinovičová, 2007, s. 174, vlastní úprava).

Četnost rizika	Závažnost rizika					
		1	2	3	4	5
	5	S+	V+	V	Z	K-
	4	M	S ^b	V ^b	Z	K-
	3	M	S ^b	V ^b	Z	Z + K
	2	M*	S	V ^a	Z ^a	Z + K
	1	M*	S	V ^a	Z ^a	Z

Legenda: * = **Není nutno pojistit**, + = **Samopojištění**, - = **vysoce riziková činnost**, a = **sjednat pojištění**, b = **kombinace samopojištění a pojistných produktů**

Na podkladě výše uvedené tabulky č. 4 vyplývá, jaké druhy rizik je možné společnosti První servisní s.r.o. doporučit k pojištění, a u kterých to není nutné. Zde je třeba výsledky porovnat s údaji v tabulce č. 3. Z toho následně plyne, že sjednat pojištění je vhodné u rizik s četností 1-2 a se závažností rizika 3-4. Těchto rizik je u společnosti První servisní s.r.o. většina, např. živelní rizika, rizika spojená se vznikem škody na zdraví, riziko spojené s přerušением podnikatelské činnosti firmy aj. Nebylo identifikováno žádné riziko, které by nemuselo být pojištěno. K samopojištění taktéž není identifikováno žádné riziko uvedené v tabulce č. 3. Je tedy zjevné, že společnost by měla revidovat současný systém pojistné ochrany, neboť jak bude dále ukázáno, pojistných produktů nemá tato společnost příliš sjednáno a vztahují se zejména k pojištění vozidel, které tvoří majetek firmy.

3.3 Současné nastavení pojistné ochrany společnosti

Na současném trhu s pojistnými produkty se jich nachází poměrně velké množství. Každý podnik by měl být proto uvážlivý by jejich sjednávání a neměl by k tomu být pojišťovnou nucen předtím, než bude mít přesně identifikováno, jaká rizika jej skutečně ohrožují. Jak bylo zjištěno u konkrétního případu společnosti První servisní s.r.o., ta má v současnosti sjednána povinná ručení na vozidla, která jsou v jejím vlastnictví, a dále pojištění majetku a odpovědnosti podnikatelů, vztahující se na živelní pohromy, odcizení, poškození skel a odpovědnost zaměstnanců. Jde tedy o dva pojistné produkty, přičemž první z nich má společnost sjednán u pojišťovny direct pojišťovna a druhý u České podnikatelské pojišťovny. Smlouvy byly sjednány v roce 2021 a 2023.

Blíže jsou proto všechny tři pojistné smlouvy u dvou druhů pojistných produktů blíže analyzovány.

Povinné ručení u pojišťovny direct pojišťovna se vztahuje na pojištění vozidla dle zákona, a to na vozidlo Citroën Berlingo a Renault Master

Pojistná smlouva na vozidlo Citroën Berlingo

- Smlouva sjednána dne 24. března 2023 s počátkem pojištění od 7. 5. 2023 na dobu neurčitou
- Předmět pojištění: škoda na cizím majetku do výše 50 mil. Kč, újma na cizím zdraví a jiná újma taktéž do výše 50 mil. Kč
- Základní roční pojistné: 9 732 Kč, součástí bonus ve výši 53 %, poskytnuta sleva ve výši 686 Kč
- Výsledné roční pojistné: 3 888 Kč
- Doplnkově: pojištění ve formě asistenčních služeb o variantě B, které je platné pro region Evropy a Turecka.
- Výsledná částka: 4 147 Kč ročně.

Pojistná smlouva na vozidlo Renault Master

- Podobné parametry jako u pojistné smlouvy na první vozidlo
- Základní roční pojistné: 14 652 Kč, součástí bonus ve výši 53 %, poskytnuta sleva ve výši 1 033 Kč
- Výsledné roční pojistné: 5 853 Kč

- Doplnkově: pojištění ve formě asistenčních služeb o variantě B, které je platné pro region Evropy a Turecka.
- Výsledná částka: 6 112 Kč ročně

U **České podnikatelské pojišťovny** spadající pod skupinu Vienna Insurance Group má společnost První servisní s.r.o. sjednán pojistný produkt **Pojištění majetku a odpovědnosti podnikatelů KOMPLEX III**, jehož součástí je pojištění více podnikatelských rizik. Smlouva byla sjednána v květnu 2021 s datem pojištění od 20. 6. 2021 s roční platností, přičemž k obnově smlouvy dochází automaticky každý rok. V tomto pojistném produktu je zahrnuto živelní pojištění, pojištění odcizení, pojištění skel a pojištění odpovědnosti (zákonné pojištění) s následujícími parametry:

- živelní pojištění – na celkovou pojistnou hodnotu v částce 940 tis. Kč, kam spadá pojištění skla, výrobních a provozních zařízení, zásob, peněz a cenin, které byly poškozeny vlivem běžných základních rizik označovaných jako FLEXA (požár, úder blesku, výbuch a pád letadla) a živelních pohrom (povodně, záplavy, katastrofická nebezpečí, ostatní živelní nebezpečí, únik kapaliny z technického zařízení, nebezpečný úder blesku), roční částka pojistného činí u tohoto druhu pojištění 5 488 Kč,
- pojištění odcizení – na celkovou pojistnou hodnotu v částce 940 tis. Kč, kam spadá pojištění skla, výrobních a provozních zařízení, zásob, peněz a cenin, které byly odcizeny či se staly útokem vandalů, roční částka pojistného činí u tohoto druhu pojištění 4 503 Kč,
- pojištění skel – na celkovou pojistnou hodnotu v částce 30tis. Kč, kam spadá pojištění vlastních a cizích skel, které byly poškozeny či zničeny, roční částka pojistného činí u tohoto druhu pojištění 1 350 Kč,
- pojištění odpovědnosti (zákonné pojištění, které má společnost sjednáno již od počátku svého podnikání, kdy zaměstnává zaměstnance – jde o povinnost podniku mít sjednáno toto pojištění ze zákona, nyní je součástí komplexního výše uvedeného pojistného produktu) – pojištěna je újma na převzatých věcech a převzatých věcech přepravovaných, včetně vozidel, újma na věcech, na nichž zaměstnanci vykonávali objednanou činnost a čistá finanční újma způsobená vadou výrobku, roční částka pojistného činí u tohoto druhu pojištění 18 719 Kč,

- celkové pojistné za jeden kalendářní rok dosáhlo částky 30 060 Kč, kdy byla poskytnuta sleva ve výši 35 %, platba je prováděna ročně, celkově dosahuje výše 18 367 Kč. Přehledně jsou tyto druhy pojistných produktů, které společnost První servisní s.r.o. v současnosti využívá prezentovány v tabulce č. 5.

Tabulka č. 5: Souhrn pojistných produktů aktuálně sjednaných společností První servisní s.r.o.

(zdroj: vlastní zpracování).

Informace o daném pojištění	Pojistný produkt č. 1	Pojistný produkt č. 2	Pojistný produkt č. 3
Název pojistného produktu	Pojištění vozidel	Pojištění vozidel	Pojištění majetku a odpovědnosti podnikatelů KOMPLEX III
Sjednáno u pojišťovny	direct pojišťovna	direct pojišťovna	Česká podnikatelská pojišťovna
Konkrétní druhy pojištění	Škoda na cizím majetku Újma na cizím zdraví Jiná újma Průvodce škody na zdraví Asistenční služby	Škoda na cizím majetku Újma na cizím zdraví Jiná újma Průvodce škody na zdraví Asistenční služby	1. Živelní pojištění 2. Pojištění odcizení 3. Pojištění skla 4. Zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatelů
Celkové pojistné před slevou	9 732 Kč + asistenční služby 259 Kč	14 652 Kč + asistenční služby 259 Kč	1. 5 488 Kč 2. 4 503 Kč 3. 1 350 Kč 4. 18 719 Kč Celkem: 30 060 Kč
Sleva	5 844 Kč	8 799 Kč	10 521 Kč
Frekvence plateb	Ročně	Ročně	Ročně
Splátka pojistného	4 147 Kč	6 112 Kč	18 367 Kč

3.4 Výběr pojišťoven pro následnou komparativní analýzu

Tato dílčí podkapitola se věnuje vyhodnocení nabídek některých vybraných pojišťoven nabízející pojistné krytí z hlediska potřeb analyzované společnosti. Jak již bylo uvedeno dříve, pojistný trh v České republice je charakteristický vysokým počtem univerzálních pojišťoven nabízející různé druhy životního i neživotního pojištění kryjící podnikatelská rizika. Vybrány budou pouze ty pojišťovny, v jejichž portfoliu se nacházejí produkty komplexně kryjící všechna podnikatelská rizika, a to jak ve vztahu k ochraně majetku, tak ve vztahu k ochraně osob. To je však spojeno s problémem vybrat skutečně tu

nejvhodnější pojišťovnu a pojistný produkt pro danou společnost. Pro účely této bakalářské práce bylo důležité především pokrýt potřeby společnosti První servisní s.r.o., a to mít zajištěnou komplexní ochranu budov, zajištěné zákonné povinné pojištění odpovědnosti zaměstnanců při poskytování podnikatelské činnosti, mít kryto rizika, že dojde k odcizení majetku či poškození budov, skel, majetku a taktéž je důležité mít zajištěno povinné ručení vozidel, jež jsou součástí vozového parku firmy.

Dle statistik České asociace pojišťoven (2024) se k největším pojišťovám z hlediska předepsaného smluvního pojistného za rok 2023 řadí Generali Česká pojišťovna, Kooperativa pojišťovna, Allianz pojišťovna, ČSOB pojišťovna a Česká podnikatelská pojišťovna, jak je znázorněno v tabulce č. 6.

Tabulka č. 6: Přehled pěti největších pojišťoven na českém pojistném trhu v roce 2023

(zdroj: Česká asociace pojišťoven, 2024, vlastní úprava).

Název pojišťovny	Celkem předepsané pojistné v tis. Kč	Podíl v %	Předepsané pojistné pro neživotní pojištění v tis. Kč	Podíl v %	Předepsané pojistné pro životní pojištění v tis. Kč	Podíl v %
Generali ČP	40 626 826	24,1	30 361 531	25,9	10 265 295	20,0
Kooperativa	39 345 824	23,4	23 723 988	20,3	15 621 836	30,4
Allianz	19 587 849	11,6	15 584 402	13,3	4 003 447	7,8
ČSOB pojišťovna	15 096 494	9,0	11 315 025	9,7	3 781 469	7,4
ČPP	13 973 151	8,3	10 981 768	9,4	2 991 383	5,8

S ohledem na skutečnost, že výše uváděných pět pojišťoven je také pět největších, s největším objemem předepsaného smluvního pojištění, byly tyto vybrány také pro komparativní analýzu. S ohledem na výsledky uvedené v tabulce č. 6 lze hovořit o tom, že největší pojišťovnou je Generali ČP dosahující celkového podílu ve výši 24 % následovanou pojišťovnou Kooperativa s 23% podílem. Totéž místo zaujímají obě pojišťovny i na trhu s neživotním pojištěním. Naproti tomu na trhu s životním pojištěním je největší pojišťovna Kooperativa s 30% podílem a za ní se teprve nachází Generali ČP. Ostatní místa jsou nezměněna, neboť třetí místo zaujímá Allianz pojišťovna, čtvrté ČSOB pojišťovna a na pátém lze nalézt ČPP s 8% podílem na trhu.

3.5 Komparace nabídky pojistných produktů

Tato dílčí podkapitola shrnuje a porovnává výsledky nabízených produktů celkem pěti vybraných pojišťoven. Jejich souhrn a vzájemná komparace vybraných pojistných produktů je vymezena v níže uvedené tabulce č. 7.

Tabulka č. 7: Komparace nabídky pojistných produktů pro společnost První servisní s.r.o.

(zdroj: vlastní zpracování).

Vybrané pojistné produkty	Název pojišťovny	Krytí podnikatelských rizik	Celkové roční pojistné po uplatnění slev
ProfiPlán	Generali ČP	Živelní pojištění Pojištění přerušení provozu Pojištění strojů a technologií Zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele Pojištění odcizení	52 852 Kč
Trend	Kooperativa pojišťovna	Živelní pojištění Pojištění pro případ odcizení a vandalismu Pojištění skel Pojištění strojů a technologií Pojištění pro případ přerušení Zákonné pojištění odpovědnosti za újmu	34 567 Kč
PRO Podniky	Allianz	Pojištění budov Pojištění movitých věcí vč. pojištění strojního zařízení Přípojištění (skla, přerušení provozu, vandalismus) Zákonné pojištění odpovědnosti za škodu	40 756 Kč
Pro podnikatele	ČSOB pojišťovna	Živelní pojištění Pojištění živelního přerušení provozu Pojištění strojů Zákonné pojištění odpovědnosti za újmu	59 876 Kč
Komplex III – dnes využíván společností První servisní s.r.o.	ČPP	Živelní pojištění Pojištění přerušení provozu živelní událostí Pojištění odcizení Pojištění strojů a elektroniky Pojištění skel Zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele	48 197 Kč

Nejdříve byl vybrán produkt pojišťovny **Generali ČP** s názvem **ProfiPlán**. Jeho součástí je pojistné krytí vybraných podnikatelských rizik, a to živelní pojištění, pojištění přerušení provozu, pojištění strojů a technologií, zákonné pojištění odpovědnosti

zaměstnavatele a pojištění odcizení. Pojištění přerušení provozu je důležité pro případ, kdy je společnost z důvodu vzniku pojistných událostí nucena částečně, nebo úplně nucena uzavřít svůj provoz. Jde o kompenzaci finančních ztrát v podobě ušlého zisku a vzniklých fixních nákladů. Pojistná hodnota tohoto plnění byla stanovena na částku 1 mil. Kč. Zahrnována jsou všechna živelní rizika, taktéž i další případy. Roční pojistné po uplatnění slevy činí 2 039 Kč. Pojištění strojů a technologií je důležitou součástí pojistného krytí podnikatelských subjektů. Díky tomuto pojištění bude mít společnost zefektivněnou pojistnou ochranu s vyšším pojistným plněním na novou pojistnou hodnotu. Do rozsahu pojištění jsou zahrnovány škody, které byly způsobeny jednotlivými druhy živelních událostí, poruchami strojů a technologií, jejichž příčinou může být i vniknutí cizího předmětu. Po slevě bude činit roční pojistné 22 345 Kč. Podobně jako u stávajícího produktu Komplex III, i zde Generali ČP nabízí pojištění odpovědnosti, do níž je zahrnována škoda, která vznikla na základě vadného výrobku a kdy jsou pojištěny i finanční škody. Po slevě činí roční pojistné 12 345 Kč. Roční pojistné v rozšířeném rozsahu činí po slevě u této pojišťovny 16 123 Kč. Celková částka proto činí po součtu dílčích pojištění 52 852 Kč. Je zde však možné uplatnit i slevu, příp. další bonusy.

V případě pojišťovny **Kooperativa pojišťovna** byl vybrán komplexní pojistný produkt **TREND**, který je speciálně určen pro pokrytí veškerých podnikatelských rizik malých a středních podniků. Jeho obsahem je živelní pojištění, pojištění pro případ odcizení a vandalismu, pojištění skel, pojištění strojů a technologií, pojištění pro případ přerušení a pojištění odpovědnosti za újmu. Oproti předcházejícímu pojistnému produktu od Generali ČP je zřejmý širší rozsah pojištění. Při srovnání se současným produktem Komplex III od ČPP je co do rozsahu podobný, neboť obě pojišťovny patří do stejné pojišťovací skupiny Vienna Insurance Group. Nicméně produkt TREND od Kooperativa pojišťovna je rozsáhlejší a umožňují pojistné krytí na vyšší pojistnou hodnotu (i s ohledem na změny, které uvnitř společnosti První servisní s.r.o. proběhly). Produkt TREND umožňuje, aby bylo živelním pojištěním kryta škoda nejenom na nemovitém majetku, ale také na celé budově (to doposud nemá uvedená společnost pokryto). Rozsah živelního pojištění je kromě základní varianty FLEXA doplněn i o doplňkové živelní události, jako jsou záplavy a povodně, vodohospodářské události, vichřice, krupobití, sesuv půdy, zemětřesení, sních či námrazy. Roční pojistné činí u tohoto dílčího pojistného produktu 13 456 Kč. Dále je do produktu zahrnuto také pojištění pro případ odcizení

a vandalismu. V případě, že by společnost musela řešit případy, jako je loupež, krádež či nějakou jinou variantu úmyslného zničení, pojišťovna jí bude takovou pojistnou událost krýt. Zvlášť je vyhrazeno pojištění skel, kdy dojde k jejich poškození nebo zničení, přičemž oproti produktu Komplex III činí pojistné plnění maximální částku 60 000 Kč, což je dvojnásobná hodnota oproti současnému stavu. Podobně jako tomu bylo u Generali ČP je možné se pojistit pro případ, že dojde k částečnému, nebo úplnému přerušení provozu činnosti firmy. Kompenzován je v tomto případě ušlý zisk a fixní náklady. Vztahuje se to k případům, kdy by ve firmě vznikl požár, pád, kouř, náraz či jiná forma přerušení (doplňkově). Je důležité mít také pojištěny stroje a technologie v případě, že by byly poškozeny či zničeny. V tomto případě je kryto tzv. technické riziko. Vzhledem k pořízení nových strojů a technologií v dané společnosti je zapotřebí tyto pojistit na vyšší hodnotu, než tomu bylo doposud. V neposlední řadě pojistný produkt TREND kryje i případy, kdy dojde ke škodě např. chybným či neopatrným zacházením ze strany zaměstnance. Po uplatnění veškerých slev dosahuje roční pojistné u tohoto produktu částky 34 567 Kč.

V případě pojišťovny **Allianz** byl vybrán komplexní pojistný produkt speciálně určený podnikatelským subjektům **PRO Podniky**. Jeho obsahem je pojištění budov, pojištění movitých věcí včetně pojištění strojního zařízení, připojištění (skla, přerušení provozu, vandalismus) a pojištění odpovědnosti za škodu. Již z tohoto rozsahu je zřejmé, že je oproti předcházejícím zúžený a neposkytoval by proto společnosti První servisní spolehlivou a stoprocentní pojistnou ochranu. Neobsahuje totiž živelní pojištění, což je pro podnikatelské subjekty základ a taktéž považuje pojištění sklad, přerušení provozu a vandalismus za připojištění, zatímco u zbývajících dvou produktů je základní součástí nabízeného produktu, jako je tomu u toho aktuálního Komplex III od ČPP. Vyzdvihnout lze ovšem samostatné pojištění budov na částku 2 mil. Kč, a to pro případ pojistných událostí, jako je požár, voda, vichřice, záplavy, či jiné druhy katastrof. U pojištění odpovědnosti je kryto jak pojištění odpovědnosti z provozní činnosti, tak i pro případ vzniklých vad na výrobku. Celková obchodní sleva z ročního pojistného činí 25 % a vypočtená částka dosahuje hodnoty 40 756 Kč.

ČSOB pojišťovna nabídla komplexní pojistný produkt, jehož prostřednictvím je malým a středním podnikům je pokryto jedno či více podnikatelských rizik na základě přání a požadavků klienta. Jeho obsahem je živelní pojištění, pojištění živelního přerušení

provozu, pojištění odcizení, pojištění strojů a pojištění odpovědnosti za újmu. Je zřejmé, že širší rozsah poskytují první dva analyzované produkty od pojišťoven Generali ČP a Kooperativa pojišťovna. Na rozdíl od předcházející Allianz pojišťovny však obsahuje dílčí pojistný produkt živelního pojištění, což je pro podnikatelské velmi důležité. Zmínit lze také pojištění odcizení, a to pro případ, kdy je podnik ohrožen následky vandalismu, Maximální pojistné plnění dosahuje u tohoto produktu částky 150 tis. Kč. U pojištění odpovědnosti je kryto jak pojištění odpovědnosti z provozní činnosti, tak i pro případ vzniklých vad na výrobku/práce, a to pro celou oblast Evropy. Pojišťovna neposkytla u tohoto produktu žádnou obchodní slevu, přičemž roční pojistné činí dle propočetů 59 876 Kč.

ČPP nabídla produkt Komplex III, který však společnost První servisní s.r.o. v současnosti využívá. Dle nabídky pojišťovny je jeho součástí: živelní pojištění, pojištění přerušení provozu živelní událostí, pojištění odcizení, pojištění strojů a elektroniky, pojištění skel a pojištění odpovědnosti. Je zajímavostí, že ač uvedená společnost tento produkt využívá od roku 2021, některé jeho součásti sjednány nemá. Pojišťovna daný produkt nabídla za původní částku 78 765 Kč, přičemž po uplatnění příslušné slevy (35 %) bylo dosaženo ročního pojistného ve výši 51 197 Kč, přičemž je ještě možné uplatnit slevu v případě platby v jedné splátce, která sníží roční pojistné o více než 3 500 Kč.

Na podkladě výše uvedených skutečností a s ohledem na možná výběrová kritéria (nejenom cena, ale také rozsah pojištění, image dané pojišťovny, její reputace, podíl na trhu – viz tabulka č. 5 a č. 6), bylo přistoupeno k využití pojistného produktu od pojišťovny Kooperativa TREND, který umožňuje pokrýt veškerá rizika, která analyzovaný podnik reálně i potenciálně ohrožují.

4 Vlastní návrhy řešení vedoucí k odstranění zjištěných problémů

Jak vyplynulo z analýzy současného stavu pojistné ochrany společnosti První servisní s.r.o., ta má v současnosti uzavřené tři pojistné smlouvy na dva druhy pojistných produktů u dvou pojišťoven. Jedná se o zákonné pojištění v podobě povinného ručení u dvou vozidel, které jsou součástí vozového parku této společnosti. Nicméně dle informací od jednoho z majitelů firmy má ještě třetí vozidlo ve svém vlastnictví, a proto je zapotřebí i na něj sjednat povinné ručení. Dle dostupných informací se však v současnosti sjednaná smlouva od pojišťovny direct pojišťovna jeví jako velmi výhodná, a v tomto rámci proto nebylo objeveno výraznějších výhod.

Jiná situace je naproti tomu v případě pojištění dalších pojistných rizik. Smlouva u ČPP se nejeví jako zcela výhodná a především lze z analýzy této pojistné smlouvy zjistit, že zde nejsou pokryta všechna podnikatelská rizika, která by dle autora této bakalářské práce měla být. Proto se pozornost v předcházející kapitole zaměřila na analýzu a následnou komparaci nabídek pojistných produktů u pěti největších pojišťoven, které se aktuálně na českém trhu nacházejí. Nelze zcela jednoznačně říci, že by pojistný produkt Komplex III byl špatný, nicméně bylo třeba podrobit důsledné revizi i cenu sjednaného pojistného s ohledem na všechna podnikatelská rizika, která je nutno pokrýt, a která byla identifikována ve třetí kapitole práce. U většiny rizik navíc bylo vyhodnoceno, že by měla být zajištěna v rámci konkrétního pojistného produktu. Je zapotřebí mít např. zajištěnou ochranu pro případ živelních pohrom v plném rozsahu, zajištěnou vyšší míru pojištění odpovědnosti u činností zaměstnanců. Z významných rizik lze na tomto místě zmínit poruchy zařízení, živelní pohromy typu požár, úder blesku, povodně, výbuch, přepětí, přerušení provozu, zavření provozu z důvodu epidemické situace a riziko související se škodami na zdraví a majetku, které byly způsobeny třetí osobě.

Poté, co byla jednotlivá rizika důkladně analyzována a zváženy nabídky pojistného krytí u pěti různých pojišťoven, je možné na tomto místě zvolit konkrétní druh pojistného produktu a ten doporučit ke sjednání společnosti První servisní s.r.o. Vzhledem k tomu, že se jedná o podnikatelský subjekt a nikoliv podnikatelskou osobu, životní typ pojištění nebyl vůbec zvažován, pouze forma komplexního neživotního pojištění. Jako nejvhodnější se oproti ČPP jeví nabídka od společnosti Kooperativa nabízející výhodnější

podmínky ke sjednání komplexního pojistného produktu kryjící veškerá identifikovaná rizika. Navíc však cena byla jenom jedním z kritérií, které bylo zvažováno.

Nabídka od společnosti Kooperativa je ucelená a zcela komplexní. Zde by bylo možno využít pojištění podnikatelských rizik, které je nabízeno v produktu pojmenovaném jako TREND. Tento produkt často volí právě malé a střední podniky, což je i případem společnosti První servisní s.r.o. Ačkoliv se společnost nachází v pronajatých prostorách hal, i tyto by měla mít důkladně pojištěny, což se v současnosti zcela nedělo. Produkt TREND navíc umožňuje mít zajištěnou komplexní ochranu na veškeré movité vybavení firmy, a to na obou pobočkách, a to proti odcizení, zničení, poškození i proti vandalismu. Navíc společnost nezvažovala únik či zcizení digitálních dat (kyberútok), což opět řeší daný produkt. Podaří se tímto produktem mít zajištěné pojistné krytí v případě, že dojde k přerušení provozu podniku, což opět nebylo do dnešní doby realizováno. Právě toto riziko se jeví dle výsledků analýzy jako zřejmé, s fatálními důsledky na fungování dané společnosti.

V současném produktu od ČPP měla společnost První servisní s.r.o. sjednáno jak základní, tak doplňkové pojištění, nicméně produkt od pojišťovny Kooperativy TREND v tomto případě nabízí ještě rozšířenější variantu, kdy je zajištěno pojistné krytí nejenom vůči záplavám a povodním, ale také proti vodovodním škodám různého charakteru. V původním produktu měla analyzovaná společnost sjednanou pojistnou ochranu vůči odcizení, což se však nevztahovalo komplexně na celou budovu, ale jenom na skla, výrobní a provozní zařízení, zásoby, peníze a ceniny. U produktu TREND je komplexní ochrana rozšířena na celou budovu, a to pro případ jak krádeže, tak loupeže a vandalismu (zde je rozsah stejný). Pojištění skel měla daná společnost vyřešeno již u předcházejícího produktu, přičemž se však pojistné plnění na částku 30 tis. Kč jevílo jako nízké, a proto bylo v produktu toto plnění zvýšeno na částku 100 tis. Kč.

Společnosti První servisní s.r.o. je také v rámci produktu TREND doporučováno, aby byly samostatně pojištěny dražší stroje a technologie, které jsou využívány v rámci podnikatelské činnosti. Původní pojistná smlouva u ČPP byla sjednána již v roce 2021, avšak v mezidobě došlo k nákupu a modernizace prostor firmy a jejího vybavení, a na to by měla reagovat nová pojistná smlouva u pojišťovny Kooperativa. Ačkoliv tato pojišťovna pojišťuje stroje, které nejsou starší než 10 let, není to pro uvedenou společnost

žádným problémem, a to proto, že společnost je na trhu teprve 10 let a další stroje a vybavení nakupovala postupně, převážně však v posledních několika letech.

Největší výhodou uvedeného produktu je však fakt, že jím společnost První servisní s.r.o. získá pojistnou ochranu pro případ, kdy by musela úplně nebo částečně přerušit provoz v důsledku různých pojistných událostí. V rámci pojištění odpovědnosti je pojistný produkt zaměřen na nahrazení újmy v případě, že tato byla způsobena vadou výrobku nebo chybně odvedenou prací po předání vozidla. To sice bylo součástí pojistného krytí i u předcházejícího produktu (ve formě zákonného povinného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele), zde však pojistné plnění dosáhlo vyšší, dvojnásobné hodnoty.

V porovnání s dalšími produkty, které byly součástí komparativní analýzy jednotlivých nabídek pojišťoven, se ukázala nabídka pojišťovny Kooperativa výhodná i z důvodu nejnižší ceny, kdy bylo dokonce dosaženo poskytnutí slevy ve výši 37 %, což byla opět největší sleva ze všech nabídek. Je třeba vzít v úvahu i fakt, že pojišťovna Kooperativa je druhou největší pojišťovnou nacházející se na českém trhu, co do objemu celkového pojistného plnění (dosahuje podílu 23 % na celém trhu). Navíc tato nabídka dokonale kryje všechna rizika, která byla odhalena v rámci daného podniku, a která je nutno mít zajištěna pomocí určitého pojistného produktu. Tabulka č. 8 předkládá základní srovnání parametrů stávajícího a navrhovaného pojištění.

Tabulka č. 8: Srovnání parametrů stávajícího a navrhovaného pojištění pro společnost První servisní s.r.o.

(zdroj: vlastní zpracování).

Srovnávaný parametr	Stávající pojistný produkt – Komplex III od ČPP	Navrhovaný pojistný produkt – TREND od Kooperativa Pojišťovna
Oblasti pojistného krytí	Živelní pojištění Pojištění přerušení provozu živelní událostí Pojištění odcizení (věci) Pojištění strojů a elektroniky Pojištění skel Zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele	Živelní pojištění Pojištění pro případ odcizení a vandalismu (věci/data) Pojištění skel Pojištění strojů a technologií Pojištění pro případ přerušení Zákonné pojištění odpovědnosti za újmu
Typy pojištění	Základní, doplňkové: pojistné krytí – záplavy, povodně	Základní, doplňkové – rozšířená varianta: záplavy, povodně, navíc zahrnuty vodovodní škody různého charakteru
Pojistná ochrana proti odcizení	Zaměřeno na skla, výrobní a provozní zařízení, zásoby, peníze, ceniny	Rozšířeno ještě na celou budovu – krádeže, loupež, vandalismus (rozsah stejný jako u stávajícího produktu)
Pojistné plnění u pojištění skel	30 000 Kč	100 000 Kč
Samostatné pojištění dražších strojů a technologií	Ne	Ano
Cena ročního pojistného	18 367 Kč	34 567 Kč

Za předpokladu, že se společnost První servisní s.r.o. rozhodne pro uzavření daného pojistného produktu, lze předpokládat, že se tím maximálně zefektivní její komplexní ochrana a zároveň bude mít zajištěno pojistné krytí většiny identifikovatelných rizik, které činnost této společnosti ohrožují. V současnosti činí částka pojistného u produktu Komplex III 18 367 Kč. Tato částka se sice v případě pojišťovny Kooperativa zvýší na částku 34 567 Kč, nicméně je nutno vzít v úvahu, jaká všechna podnikatelská rizika jsou v daném produktu pokryta. Také byla výrazněji zvýšena pojistná hodnota pro případ pojistného plnění. Proto nelze zcela srovnávat cenu stávajícího a nového produktu, ale také zvažovat tyto parametry.

Závěr

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo na základě analýzy rizik ohrožujících činnost vybraného podnikatelského subjektu a komparace se současnou úrovní jeho pojistné ochrany navrhnout úpravu s ohledem na aktuální nabídku pojistných produktů na českém trhu. S tím také souviselo stanovení dalších dílčích cílů, a to především identifikovat veškerá rizika, která mohou negativně narušit podnikatelskou činnost uvedeného podniku a analyzovat, jak má daný podnik v současnosti zajištěno pojistné krytí.

Struktura práce byla následující. Nejprve byla zpracována základní teoretická východiska řešené problematiky, kdy bylo zjišťováno, jak různí autoři přistupují k tématu rizik, procesu analýzy rizik a jak stanovují pojem pojištění a jaké druhy pojištění existují. Díky tomu mohlo být následně přistoupeno k aplikaci těchto poznatků na praktické příkladu společnosti První servisní s.r.o. Tato společnost byla vybrána záměrně, neboť k ní měl autor práce osobní vztah a mohl též získat interní informace týkající se současné nastavené pojistné ochrany. Uvedená společnost existuje na českém trhu již 10 let, hlavní sídlo má v Brně, nicméně své služby poskytuje na dvou odloučených pracovištích, a to v Ostrovačicích a Starovičkách.

Při analýze rizik bylo postupováno v jednotlivých fázích tak, jak je definováno v odborné literatuře. Nejdříve bylo zapotřebí, na základě rozhovoru s jedním z majitelů společnosti, zjistit, jaká rizika tuto společnost nejvíce ovlivňují. Tato rizika byla rozdělena na interní a externí. Poté se přistouplilo ke kvalitativnímu zhodnocení četnosti a závažnosti následků daného rizika. V tabulce proto bylo v číselném vyjádření zhodnoceno, o jaký druh rizika jde. Ve většině případů se jedná o rizika střední až velká, a to s ohledem na dopad následků rizik na fungování dané společnosti. Taktéž se prokázalo, že většina těchto rizik je pojistitelných.

Následným krokem bylo posouzení, jak má společnost První servisní s.r.o. nastavenou pojistnou ochranu. Využívá v podstatě dvou pojistných produktů, ač jeden z nich je komplexního typu. Společnost vlastní tři vozidla, a proto je povinna mít sjednáno povinné ručení. K tomu si navíc připlácí asistenční služby. Povinné ručení má sjednáno u pojišťovny direct pojišťovna. Co se týče dalších podnikatelských rizik, má sjednanou smlouvu s ČPP, která ji v roce 2021 za poměrně výhodných podmínek nabídla produkt

KOMPLEX III, jehož součástí jsou v podstatě čtyři druhy pojistných produktů. Cena ročního pojistného aktuálně činí přes 18 tis. Kč.

Po důkladném zhodnocení a následné komparaci nabídek pěti největších pojišťoven na českém pojistném trhu se jako nejvýhodnější jeví komplexní pojistný produkt od pojišťovny Kooperativa s označením TREND. Je velmi vhodný pro malé podniky, což společnost První servisní přesně splňuje. Tento produkt uvedené firmě nabízí zefektivnění současné pojistné ochrany. Ta totiž byla do současnosti nastavena poměrně dobře, bylo však zapotřebí ji ještě mírně upravit/zoptimalizovat, což se u tohoto produktu podařilo. Navzdory vyšší ceně je třeba zvažovat, že jsou pokryta téměř veškerá identifikovaná podnikatelská rizika, a to s vyšším pojistným plněním. Na základě výše uvedeného lze proto považovat cíl bakalářské práce za splněný.

Seznam použitých zdrojů

- ANTUŠÁK, Emil a VILÁŠEK, Josef, 2016. *Základy teorie krizového managementu*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum. ISBN 978-80-246-3443-2.
- ARNOLDOVÁ, Anna, 2012. *Sociální zabezpečení I*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3724-9.
- BELAN, Ľubomír, 2015. *Bezpečnostný manažment. Bezpečnosť a manažérstvo rizika. 2. Časť Manažérstvo rizika*. Žilina: EDIS. ISBN: 978-80-554-1138-5.
- BREALEY, Richard A., MYERS, Stewart C. a ALLEN, Franklin, 2014. *Teorie a praxe firemních financí*. 2. aktualiz. vyd. Brno: BizBooks. ISBN 978-80-265-0028-5.
- ČASTORÁL, Zdeněk, 2017. *Management rizik v současných podmínkách*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského. ISBN 978-80-7452-132-4.
- ČEJKOVÁ, Viktória a NEČAS, Svatopluk, 2006. *Pojišťovnictví*. 2. přeprac. vyd. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 80-210-3990-6.
- ČEJKOVÁ, Viktória, Aleš ZUZANÁK a František ŘEZÁČ, 1998. *Pojištění pro podnikatele*. Břeclav: Moraviapress. ISBN 80-86181-13-8.
- ČERNOHORSKÝ, Jan a TEPLÝ, Petr, 2011. *Základy financí*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3669-3.
- ČERNOHORSKÝ, Jan, 2020. *Finance: od teorie k realitě*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-2215-8.
- ČESKÁ ASOCIACE POJIŠŤOVEN, 2024. *Statistické údaje dle metodiky ČAP 1-12/2023* [online]. [cit. 2024-03-05]. Dostupné z: <https://www.cap.cz/images/statisticke-udaje/vyvoj-pojisteno-trhu/STAT-2023Q4-CAP-CS-2024-01-26-WEB.pdf>.
- DUCHÁČKOVÁ, Eva, 2009. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Ekopress. ISBN 978-80-86929-51-4.
- DUCHÁČKOVÁ, Eva, 2015. *Pojištění a pojišťovnictví*. Praha: Ekopress. ISBN 978-80-87865-25-5.
- FOTR, Jiří a HNILICA, Jiří, 2014. *Aplikovaná analýza rizika ve finančním managementu a investičním rozhodování*. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-5104-7.

- FOTR, Jiří a kol., 2012. *Tvorba strategie a strategické plánování: teorie a praxe*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3985-4.
- FOTR, Jiří a kol., 2020. *Tvorba strategie a strategické plánování: teorie a praxe*. 2. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-2499-2.
- GOZORA, Vladimír, 2017. *Krízový management podniku*. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7552-805-6.
- HANSSON, Sven Ove, 2013. *The Ethics of risk: Ethical Analysis in an Uncertain World*. London: Palgrave Macmillan UK. ISBN 978-1-137-33364-3.
- Interní materiály společnosti První servisní s.r.o.
- KORECKÝ, Michal a TRKOVSKÝ, Václav, 2011. *Management rizik projektů: se zaměřením na projekty v průmyslových podnicích*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3221-3.
- MANAGEMENTMANIA, 2018a. Rizika (Risks). *managementmania.com* [online]. [cit. 2023-11-30]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/rizika>.
- MANAGEMENTMANIA, 2018b. Řízení rizik (Risk Management). *managementmania.com* [online]. [cit. 2023-11-30]. Dostupné z: https://managementmania.com/cs/rizeni-rizik#google_vignette.
- MARINIČ, Pavel, 2008. *Plánování a tvorba hodnoty firmy*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-2432-4.
- MARTINOVIČOVÁ, Dana, 2007. *Pojištění podnikatelských subjektů*. Ostrava: Key Publishing. ISBN 978-80-87071-08-3.
- MERNA, Tony a AL-THANI, Faisal F., 2007. *Risk management: řízení rizika ve firmě*. Brno: Computer Press. ISBN 978-80-251-1547-3.
- ŘEZÁČ, František, 2011. *Řízení rizik v pojišťovnictví*. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta. ISBN 978-80-210-5637-4.
- SMEJKAL, Vladimír a RAIS, Karel, 2013. *Řízení rizik ve firmách a jiných organizacích*. 4. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-4644-9.
- ŠIMÁK, Ladislav, 2006. *Management rizik* [online]. Žilina: Žilinská univerzita v Žiline [cit. 2023-11-30]. Dostupné z: http://fbiw.uniza.sk/kkm/old/publikacie/mn_rizik.pdf.
- VÁCHAL, Jan a VOCHOZKA, Marek a kol., 2013. *Podnikové řízení*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-4642-5.

ZUZÁK, Roman a FEJFAROVÁ, Martina, 2009. *Krizové řízení podniku*. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3156-8.

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Tři přístupy chápání rizika a jejich představitelé.....	15
Obrázek č. 2: Vztah rizika k možným ztrátám a ziskům	18
Obrázek č. 3: Dílčí fáze procesu řízení rizik.....	26
Obrázek č. 4: Vztahy mezi pojistitelem, pojistníkem a pojištěným v rámci komerčního pojištění.....	31
Obrázek č. 5: Vztahy mezi pojistitelem a pojištěným zastávající také roli pojistníka v rámci komerčního pojištění.....	32
Obrázek č. 6: Logo společnosti První servisní s.r.o.....	34
Obrázek č. 7: Seznam spolupracujících partnerů společnosti První servisní s.r.o.....	35

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Seznam majetku společnosti První servisní s.r.o.	38
Tabulka č. 2: Vyhodnocení stupně rizika dle jeho velikosti a stupně poškození.....	40
Tabulka č. 3: Vlastní vyhodnocení velikosti a stupně rizika působící na společnost První servisní s.r.o.	41
Tabulka č. 4: Vyhodnocení pojistitelnosti identifikovaných rizik společnosti První servisní s.r.o.	42
Tabulka č. 5: Souhrn pojistných produktů aktuálně sjednaných společností První servisní s.r.o.....	45
Tabulka č. 6: Přehled pěti největších pojišťoven na českém pojistném trhu v roce 2023	46
Tabulka č. 7: Komparace nabídky pojistných produktů pro společnost První servisní s.r.o.	47
Tabulka č. 8: Srovnání parametrů stávajícího a navrhovaného pojištění pro společnost První servisní s.r.o.....	54